

GENERACIONS

Revista d'Arts i Humanitats dels alumnes de Batxillerat

14

Barcelona, Maig del 2018

Ana Hidalgo

SUMARI

4 Editorial

5 Anthopos

La dualitat de l'ànima, Laia Serracanta

8 Articultors

Comentario de *Marilyn Monroe*, Ana Hidalgo

Three Coke Bottles, Inés Roca-Umbert

S&H Green Stamps, Mireia Flores

Björk, la artista virtual, Marc Viñas

The Key to the Fields, Martina Forns

René Magritte y *La clef des champs*, Ruth Martín

24 Cartes del geògraf

35 Geometria de l'amor

Vida, Clàudia Brun

Amor en las formas, Francesc Puchal

Si por los lados nos encontramos, Hugo Rigau

Sin embargo, Maria Bieg

Per Marta Pidevall

Per Albert Prades

En la geometría de nuestro amor, Ruth Martín

42 Herodotianes

La resistència, Agnès Felip

Resistiré, Alejandro Soler

La resistència flota ingràvida, Pol Villaverde

55 Maragallians

«Paternal», de Joan Maragall, Ana Hidalgo

La llibertat de Joan Maragall, Francesc Puchal

60 Ressenyes

De l'Emili Villaverde al Pol Teixidor, amics de la

vaca Piga i la formiga Teresina, Jacint Bassó

El manifest comunista, Patrícia Llidó

63 Calaix de sastre

Tot allò que només pot fer sentir la lectura, Laia Serracanta

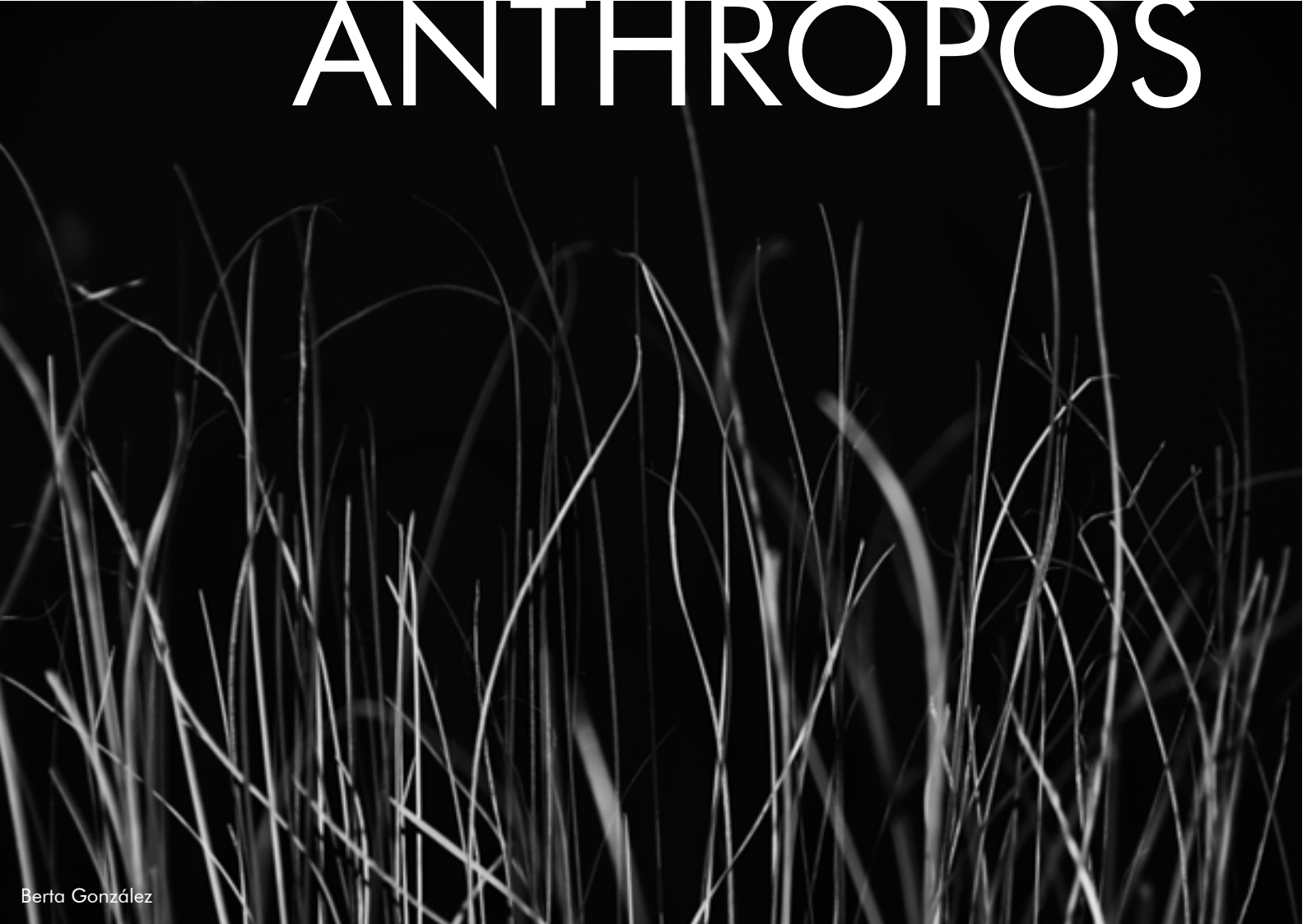
Cal que ens eduquin emocionalment?, Berta Bueno

EDITORIAL

Como siempre se ha dicho, toda cosa que empieza tiene un final. La escolaridad no podía ser una excepción. Tras un ciclo en el colegio, al final todos acabamos saliendo de él. Una vez inculcados en nosotros los valores de esta institución, es el momento de salir al mundo exterior y ver cómo reacciona este ante nuestros limitados conocimientos. Una detrás de otra las distintas generaciones de estudiantes que han pasado por aquí se han ido sucediendo en esta salida, en esta apertura de su mundo desde un recinto delimitado por bosque, algunas vallas y calles hacia un lugar en el que el límite es el propio estudiante. No hay manera sencilla de expresar lo que se siente al estar próximo a pasar por esto. ¿Melancolía? Tal vez. ¿Tristeza? Podría ser. Somos humanos, y en muchos casos estamos habituados a la rutina. Nos asusta el cambio, el romper con nuestros claramente establecidos horarios para empezar una vida nueva. Porque salir del lugar en el que has pasado tu infancia significa el reinicio de tu vida. Un borrón y cuenta nueva. Un saber que, ahora ya, serás tú y solamente tú el que demuestre su valía, el que sea capaz de enseñar de lo que está hecho.

Cinco adjetivos (entre otros) marcan los valores morales de esta institución. Paz, lucidez, cordialidad, libertad y coraje. Una elección de palabras que, si bien discutible, tiene una aplicación necesaria una vez acabe nuestra escolaridad. Múltiples veces se ha mencionado que uno pasa su vida entera aprendiendo: cuándo esta escuela nos haya enseñado todo lo que podía, es momento de aventurarnos por nosotros mismos y tratar de alcanzar todo el conocimiento que nos falta. O, como mínimo, intentar llegar a un lugar en el que nos sintamos cómodos con lo que sabemos. Dicho lo anterior, y con todo esto en mente, bienvenidos a la catorceava edición de la revista *Generacions*.

ANTHROPOS

LA DUALITAT DE L'ÀNIMA

Laia Serracanta

Plató creia en la dualitat de l'home, en la clara divisió entre cos i ànima, l'existència d'una barrera impenetrable que separa un de l'altre. L'ésser humà consta de diverses parts o compartiments cada un amb una funció diferent i amb el mateix grau d'importància. Hi ha una claríssima diferència entre el nostre cos i allò que en va més enllà, allò que no podem veure ni tocar però sí percebre. Però què és això exactament i quina és aquesta diferència?

Max Borrell

La ferida física és molt comuna en el nostre dia a dia, sovint ens tallem en passar la pàgina del diari o ens enganxem els dits en tancar un calaix. La ferida psíquica, el mal interior, és una cosa completament diferent. Una ens causa dolor durant unes hores, dies o setmanes; però és un mal que s'oblida, que no deixa cicatriu interna. L'altra en canvi és una amargor espessa, quasi impossible d'empassar. És un dol constant que, per molt que passi, sempre ens deixarà el mal gust de boca. Un dia, quan sembli que ja s'ha oblidat, trobarem una foto o escoltarem una cançó i tot el dolor brotarà de nou. Aquesta és la diferència entre cos i ànima, un és superficial, extern mentre que l'altre es troba a les profunditats del nostre ésser. Aquesta fondària és precisament la que li permet fer-nos sentir la més veritable felicitat i alhora el més intens sofriment.

De petita solia pensar que l'ànima era quelcom que vivia dins nostre, al que havíem d'alimentar i cuidar. Creia que s'alimentava de moments, de somnis i de

victòries. Aquelles tardes passejant pels boscos de Pineda, la petita urbanització on viuen els meus avis, donant una mà a la meva àvia i carregant una cistella a l'altra, recollint pinyes, espàrrecs i mores... Mirant als horitzons on rere el camp vèiem com el sol es precipitava avall deixant enrere un cúmul de colors i recordo com ella em deia "T'imagines poder pintar tots aquests colors?" i em descrivia amb detall els diferents tons de groc dels camps de blat o la diversitat de verds dels pins i alzines del bosc. Durant aquelles tardes era feliç, em sentia en total sintonia amb la natura i allò em feia pensar que la meva ànima estava contenta. Pot semblar-vos una tonteria, al cap i a la fi tenia només set anys, però en aquell moment semblava que no pogués ser de cap altra manera. Arribar a casa seva i bolcar sobre la taula de la cuina tots els continguts que havia anat acumulant la cistella, analitzar-los i després cuinar una truita d'espàrrecs, una melmelada de móres o picar els pinyons amb una pedra i menjar-nos-els abans de sopar. Però, ara que hi penso, potser no anava tan mal encaminada...

Ara, que després de tants anys miro enrere, aquests records em treuen un somriure, però quan em pregunto què és l'ànima encara ho tinc menys clar que fa deu anys, quan encara creia que les guerres només es veien a les pel·lícules i que el món s'acabava rere les muralles de la meua ciutat. Potser és quelcom que anem construint, una mena de calaix de sastre que anem omplint al llarg de la nostra vida. Cada cofre és completament diferent, igual que el seu propietari. N'hi ha de molt organitzats, on tot està classificat en carpetes i compartiments; d'altres són caòtics, plens de retalls de revistes, fragments de converses i pètals secs de roses; alguns tenen tresors collits, cada un, en un indret diferent del món; i d'altres són construïts amb peces d'una sola ciutat. Però per què serveix aquest cabàs de retalls que anem recollint al llarg de la vida? Per què ha de tenir una utilitat? Quina utilitat tenen les 10.000 fotos que tenim al mòbil, els clauers que col·leccionem de totes les ciutats que hem visitat o la roba que fa anys que no ens posem però segueix ocupant espai a l'armari? Potser l'ànima és la nostra memòria.

Sens dubte la màgia d'aquesta caixa anomenada ànima és la seva intimitat, és tan personal que per molt que vulguem és impossible compartir-la total-

ment. Dic totalment perquè aquests retalls que emmagatzemem ens van construir com a persones i, sense donar-nos-en compte, sempre els anem desprenent. A part d'amb la dualitat de l'home, crec doncs, en la dualitat de l'ànima. Primerament, l'ànima com a caixa que hem d'anar omplint i, darrerament, l'ànima com a allò que deixem enrere quan ja no hi som, el que reben els altres. Visualitzo l'ànima com una flama que crema dins nostre, que proporciona la passió, el desig i, a la llarga, la felicitat. Necessita llenya per alimentar-se i sempre que estigui encesa deixa anar fum. Aquest és l'aroma o essència que deixem quan no hi som, poden ser records, una olor, el soroll d'una riulla, un sentiment d'escalfor o un regust dolç de boca. Són sensacions que anem desprenent al llarg del nostre camí per la vida.

Quan penso en la meua besàvia m'adono que no recordo ben bé com era, no recordo la seva cara a la perfecció ni tampoc el seu somriure. El que recordo amb més claredats són sensacions, detalls, experiències. La veig contenta, desprenent rajos de felicitat, mentre posa un disc enorme al seu tocadiscos antic i uns segons després comença a sonar el clàssic Remena nena. Recordo amb claredat la seva veu cantant-nos, als dotze cosins mentre seiem a la sala d'estar, cançons de la seva època. La sento però no la veig, la recordo a trossos, aquest és la seva engruna d'ànima que m'ha deixat. Em pregunto si cada un dels meus cosins haurà

guardat fragments diferents d'ella, si els ajuntéssim tots, seria capaç de veure-la sencera?

L'ànima és doncs, per una banda, la nostra memòria i per l'altra totes aquelles petites sensacions que alliberem perquè els altres recullin. La idea d'una ànima immortal és una cura per l'home. Necessitem creure que hi ha alguna cosa més enllà de la mort, si no ens passariem la vida tement la inexistència i, sobretot, l'oblit. Som éssers socials, sí, però també som éssers egoistes i ens abromaria el pensament de ser completament oblidats algun dia. Però l'oblit de la majoria de la població és inevitable, no recordem pas els noms i cognoms dels nostres rebesavis, com a molt els tenim apuntats en un arbre genealògic que guardem a l'últim calaix de l'armari de les golfes. Creure que dins de cada un de nosaltres hi ha una ànima que persistirà a la Terra per sempre ens dóna esperança, és el nostre antídote. Ens permet creure en un nou començament, en una altra oportunitat per evitar tots els errors que hem fet al llarg d'aquesta vida. Ens ajuda a creure que gaudim de temps il·limitat per fer tot allò que desitgem. Ens permet aspirar a la felicitat.

Mireia Flores

ARTICULTORS

COMENTARIO de *Marilyn Monroe*

Ana Hidalgo

Andrew Warhola, comúnmente conocido como Andy Warhol, nació en Pittsburgh el 6 de agosto de 1928 y falleció en Nueva York el 22 de febrero de 1987, fue un artista plástico y cineasta estadounidense que desempeñó un papel muy importante en el nacimiento y desarrollo del pop art. Warhol adquirió fama mundial por su trabajo en pintura, cine de vanguardia y literatura.

El Pop Art es un movimiento artístico originado a mediados del siglo XX, que surge como reacción ante las corrientes artísticas de la época, sobre todo, del Expresionismo abstracto, que se había desarrollado a partir de la Segunda Guerra Mundial, al que se consideraba vacío, demasiado elaborado y abstracto, muy alejado de la sociedad.

Después de la muerte de Marilyn en 1962, Warhol comenzó a trabajar en multitud de obras que tenían a la actriz como protagonista y realizó una serie de pinturas rindiéndole tributo. Estaba interesado en mostrar en sus obras productos del consumo de masas, y mostró a la actriz como un producto más de la cultura popular.

Se trata de una reproducción de múltiples imágenes de la fotografía de Marilyn Monroe, la misma cara de la famosa retratada en serie, que resaltaba la superficialidad y la banalidad de la fama, coloreada y con tonos planos y extremados. Todos son símbolos de la sociedad de consumo, donde solo reflejaba la apariencia de las cosas.

Marilyn Monroe, 1967
Andy Warhol
Serigrafía sobre lienzo
Nueva York, MoMA

Three Coke Bottles

Inés Roca-Umbert

El pop art es un estilo muy típico de los años sesenta y setenta. El pop es toda una cultura de esa época

Three Coke bottles, 1962

Andy Warhol

Tinta de serigrafía y lápiz de grafito sobre lino
Nueva York, MoMA

Andrew Warhola nació en Pittsburgh, Estados Unidos en el año 1928 y murió en Nueva York 59 años más tarde. Él comenzó su carrera como dibujante publicitario para diversas revistas como *Vogue* o *The New Yorker*. Poco después este artista plástico llegó a ser el más conocido representante del pop art.

El pop art es un estilo muy típico de los años sesenta y setenta. El pop es toda una cultura de esa época ligada a los medios de comunicación de masas, a una sociedad de consumo desahogado y a un gusto generalizado por lo inmediato.

Los artistas del pop pretenden llegar al máximo público posible, sin estilismos ni exclusiones. Su mensaje es sencillo y claro y se dirige al común de la sociedad. No se persigue la originalidad sino más bien la reinterpretación de las fotografías, grabados y pinturas anteriores. Es fundamental el color; chillón y provocador, así como la temática, muy simple y directa.

La obra *Three coke bottles* de Warhol es sencilla, tres botellas de la famosa marca "Coca Cola" pintadas de color verde, un color bastante chillón debajo de estas de color rojo encontramos la marca de la bebida y de fondo un simple color blanco. Claramente podemos observar que su pintura y su contexto encajan en la época del momento, ya que tiene todas las características de una obra de la corriente artística pop art.

A pesar de su sencillez, esta imagen envuelve en sus trazos un gran significado y es precisamente mostrar al mundo como en los Estados Unidos comienza a florecer el consumismo, además de esto como se empieza a posicionar el principal icono de este, la Coca-Cola.

El tema representado son las tres botellas de Coca-Cola, elementos de la cultura popular. Aunque la obra estéticamente es agradable y armoniosa, cumple también una función decorativa. La obra tiene como característica hacer una crítica sobre el consumismo de la época. El objetivo es sencillo: representar la importancia e influencia que tiene la Coca-Cola como icono de la cultura popular.

Haciendo una lectura en profundidad de la obra observamos que Warhol quería mostrar en la imagen de las botellas varios aspectos importantes. Para empezar destacar los aspectos culturales y populares de la multinacional en dicha época, segundo la importancia que tenía que un país como Estados Unidos se convirtiera en un país consumista y básicamente representa esta ideología con uno de los más grandes iconos.

S&H Green Stamps

Mireia Flores

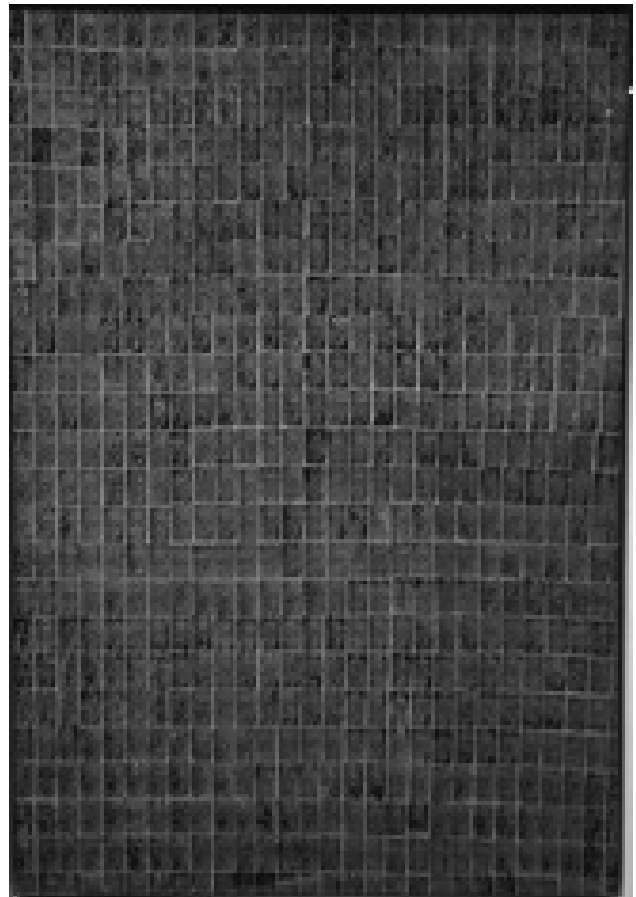
Tras la visita que realizamos el pasado 16 de diciembre a la exposición de Andy Warhol en Barcelona, he decidido comentar una de sus múltiples obras. Todas las composiciones tienen algo único que las diferencia de las demás, aún así todas con el sello del artista Warhol. Es una visita que disfruté y que recomiendo mucho, tanto a seguidores como no seguidores de él. Muchas fueron las obras que me llamaron la atención, pero en este caso he decidido centrarme en una de ellas que a simple vista puede pasar desapercibida, pero una vez te centras en ella descubres una composición totalmente innovadora.

S & H Green Stamps muestra la fascinación de Warhol por toda la vida con imágenes listas y reproducibles. Para crear la pintura, la mano de Warhol selló una imagen de un cupón comercial S & H Green Stamp en tres capas sucesivas (verde claro, verde oscuro y rojo) con tinta serigráfica. Este proceso de

estampado de tres pasos, que requería mucha mano de obra, imitaba el proceso más eficiente de serigrafía, que Warhol empleó en los meses siguientes. La falta de un punto focal en el trabajo rinde homenaje a las composiciones de Jackson Pollock y otros expresionistas abstractos. Este trabajo con estampillas, estampó en existencia, ejemplifica el sentido del humor astuto e inexpresivo del artista.

Los cupones verdes, que ocupan toda la pared, sugieren una forma alternativa de abstracción: son cupones-descuento de un programa de fidelización, dinero « falso » que los consumidores norteamericanos utilizaban para equipar sus hogares con electrodomésticos y otros artículos de consumo.

Por lo tanto esta obra aparte de ser estéticamente original y llamativa, esconde un mensaje detrás, al igual que muchas obras que pudimos ver en la pasada exposición del artista, un artista único.

S&H Green Stamps, 1962
Andy Warhol
Tinta de serigrafía
Nueva York, MoMA

Björk, la artista virtual

Marc Viñas

Björk es una mujer Islandesa nacida en Reikiavik el 21 de noviembre de 1965. Ella es una Dj, cantante, multiinstrumentista, compositora, actriz, escritora, bailarina i una gran productora discográfica. Björk tiene un estilo muy pelcular, ya que sus canciones constan de sonidos repetidos y es todo muy caótico y complejo. Además, si le sumas sus coreografías aparatosas y su vestuario polícromo, vistoso pero atractivo, se crea una combinación compleja que cuesta de asimilar desde un punto de vista subjetivo. La artista islandesa es una de las voces más relevantes actuales de la música y es una de las 100 cantantes

llo no fue el "desemparejamiento consciente" de Chris Martin y Gwyneth Paltrow. Después de quince años juntos, Barney la dejó por una de sus colaboradoras, la artista norteamericana Elizabeth Peyton.

El pasado domingo 22 de octubre de 2017 fuimos a ver la única exposición de Björk en España, exhibida en el CCCB (Centro de Cultura Contemporánea de Barcelona) junto con mis compañeros Víctor Gan y Berta Gonzalez y de dos profesores, Carme Mallafré y Herminio Alcaraz. La exposición tenía previsto acabar hace un mes, pero debido a su éxito decidieron pospo-

Björk con su máscara antes del concierto en Japón

más influyentes de la actualidad. En el año 2000 ganó la Palma de Oro del Festival de Cannes por su interpretación en la película *Dancer in the Dark* de Lars Von Trier.

Actualmente, Björk se ha dedicado a componer música electrónica, que dentro de estas destacan: *Lionsong*, *black lake*, *Pagan poetry* o *Hidden Place* de entre otras.

Bjork Digital es un viaje al interior de Vulnicura, el disco negro de su ruptura con el videoartista Mathew Barney. También al interior de la propia Björk, y en más de un sentido. Se conoce que aque-

nerla hasta el día 22 de octubre de 2017.

La exposición se dividía en siete partes distintas pero muy relacionadas entre ellas. En la primera sala nos encontrábamos con unos altavoces de grandes dimensiones puestos en una sala relativamente pequeña. Allí nos hicieron escuchar una canción de Björk, concretamente de su reciente álbum titulado "Utopía" la cual se tenía que escuchar desde varios ángulos, ya que depende desde donde lo escucharas, lo percibías de una manera o de otra. Esta sala la encontré muy curiosa porque había una relación directa entre emisor, en este caso la música, y receptor,

nosotros. Al estar tan alto el volumen de la música, daba una sensación de impotencia hacia la música de Björk, te sentías reducido, diminuto, minúsculo e insignificante. Acto seguido, pasábamos a la segunda sala, que consistía en sentarse en unos taburetes y nos teníamos que poner unas gafas de realidad virtual. Una vez las gafas y los auriculares puestos, nos ponían una de sus últimas canciones cantada desde una playa de Japón. Se tiene que decir que es increíble la rapidez en la que tanto la fotografía como la tecnología, se fusionan y evolucionan juntas. En la exposición se puede ver claramente una plena convivencia entre fotografía, vídeo y tecnología. En la segunda sala, te das cuenta de que en un lapso de apenas dos o tres años, la fotografía ha evolucionado de forma pródiga. Antes la fotografía tenía que ocupar un lugar, un papel, un marco un álbum... Hoy en día la fotografía está en todas partes, vive en la nube. En el pasado, si querías una fotografía de una playa, no la tenías, o simplemente la tenías que buscar en todos los rincones de tu casa. Hoy en día, con un simple clic, podemos acceder a millones y millones de fotografías en menos de un simple segundo. Hemos definido siempre a la fotografía como "la escritura de la luz", esta afirmación cada vez se aleja más de lo metafórico, para cumplirse literalmente... Mucho se dice que vivimos en una cultura de consumir y desechar. Lo mismo pasa con nuestras imágenes. Las queremos ya y cuantas más mejor. No mucho después, en la misma sala, nos ponían otro vídeo en el que se veía una sala negra y el rostro de Björk con su atuendo más famoso, diseñado por Marjan Pejoski. El contraste de la oscuridad con el brillo y la luminosidad del vestido, creaba una sensación de tranquilidad y calma inverosímil.

El último video de los tres que nos ponían era un viaje metafórico por la boca de Björk ya que la habían operado de las cuerdas vocales no mucho antes. Este video fue el más chocante e insólito ya que se veía una boca real distorsionada por momentos, la cual iba hablando y diciendo cosas mientras cantaba. Alguna que otra persona se mareo por la singular sensación de la realidad virtual .

Al cabo de unos minutos, nos dividían en grupos de dos, y nos ponían en una sala en la cual había cuatro mandos digitales y dos gafas de realidad virtual. Con eso nos ponían un vídeo de una "herida" metafórica, y con los mandos creábamos unos hilos los cuales la curaban lentamente. Una cosa muy curiosa es que, al coger los mandos, puedes ver con las gafas la representación de tus propios brazos en realidad virtual.

Personalmente, esta parte del recorrido del museo fue la más entretenida ya que al tener mandos, había una relación diferente y directa con la realidad virtual, te sentías allí, lo notabas, te lo creías. No mucho tiempo después, nos quitaban los mandos y nos hacían ver otro video.

Este consistía en ver a Björk, representada con una muñeca virtual, bailando y cantando una de sus canciones. Llegado a este punto de la exposición, te empiezas a preguntar muchas cosas las cuales te hacen reflexionar sobre el arte, la fotografía, la tecnología y el tiempo.

Aquí finalizaba la experiencia de la realidad virtual y se llegaba al punto culminante de la exposición, sus canciones más conocidas. Caminabas por un pasillo negro, sin luz tenue y mortecino, el cual te conducía a una sala con sofás y cojines para estirarte a escuchar las composiciones más significativas de Björk. Había tanto sus canciones antiguas, como sus canciones más recientes con sus respectivos Videoclips. Una de las cosas que hace falta resaltar de las canciones de Björk, no es solo la música y la composición de sonidos, sino que las imágenes también cuentan con un papel importante dentro del conjunto. Una de las cosas que hacen a Björk célebre e importante, es su manera de vestir y sus coreografías "futuristas." Cuando miras un vídeo de Björk, te fijas más en la vestimenta y en la coreografía que en la propia música. Björk tiene una manera muy peculiar de actuar, que a su vez hace que te enganches a la pantalla y no dejes de mirar ese vídeo, ya que la composición plástica de las imágenes está perfectamente pensada y analizada.

Y por último, pero no menos importante, la última sala, la biografía. En esta sala había unas sillas y un gran proyector el cual exhibía los momentos de Björk, tanto como componía y cantaba, como bailaba y ensayaba la coreografía. Una de las cosas que me sorprendió es que, a mano derecha de la entrada a esa sala, había unas pantallas con unas apps de Björk. Con esas apps, podías crear música como lo hace Björk, ya que tenías ciertos sonidos, simulando notas, los cuales los ibas tocando simultáneamente y creabas una canción diferente cada vez. Llegados a ese punto, era momento de salir de la exposición y dejar que la cabeza asimilara con el tiempo todo lo que había visto, ya que se trataba de una exposición densa, y difícil de comprender

Reflexionando, llegué a la conclusión de que la com-

plejidad de la obra me hizo formularme una pregunta, ¿es realmente la realidad virtual realidad? Si nos paramos a pensar podremos ver que le atribuimos el termino realidad virtual a eso que se asemeja a la realidad en 3D. Al ponerte unas gafas y parecer que estás ahí, sientes realmente una sensación muy intensa y pujante. Realmente, cuando uno esta con las gafas, se sabe y se sobreentiende que lo que ves es falso, pero hay algo dentro de ti que te hace creer que estás ahí mismo, que lo vives tú, que compartes esos momentos con la persona que sale allí, en este caso con Björk. Yo encuentro esta exposición una manifestación de los sentimientos y de las experiencias propias

de Björk. Recomiendo esta exposición de manera tajante ya que al salir, no piensas igual que al entrar, hay algo dentro de ti que madura, que reflexiona y que se para a discurrir sobre cosas que antes no te habías parado a razonar. Así pues, dicho esto, os invito a todos a ir ya que es una experiencia muy impetuosa y dinámica la cual te hace zozobrar directamente en la majestuosidad de Björk.

Ana Hidalgo

The Key to the Fields

Martina Forns

El autor de esta destacada obra, René Magritte que nació el 21 de noviembre en Bruselas y murió de un cáncer de pulmón a los 67 años, es uno de los pintores más conocidos dentro del ámbito del surrealismo. Se puede decir que no tuvo una infancia feliz, ya que su madre se suicidó cuando él tan solo tenía trece años. Cinco años más tarde empezó sus primeros cursos de pintura en Châtelet, un pequeño pueblo de Bélgica. Ese mismo año, creó sus primeras obras en la línea del impresionismo. Poco a poco, Magritte empezó a tener más éxito y sus obras cada vez eran más conocidas. Algunas de ellas aún siguen siendo mundialmente conocidas como por ejemplo: *The Lovers* 1928, *The False Mirror* 1928, *This is not a Pipe* 1948 y *The Son of a Man* 1964. Gracias a estas magníficas pinturas pasó a ser uno de los pin-

The Key to the Fields, 1936

René Magritte

Óleo sobre lienzo

Madrid, Museo Nacional Thyssen-Bornemisza

Para entender esta obra además de tener unos conocimientos básicos se debe tener en cuenta el contexto ya que será el que marcará al autor. Durante los años 30, cuando Magritte creó su obra, Alemania se desarrolla nuevamente, el Imperio Japonés se consolidaba en Asia, afectando los intereses de Europa y EE.UU, en Gran Bretaña se mantuvo su sistema político prácticamente inalterable, al contrario que Francia, que no logró consolidar una organización político-social fuerte. Por otro lado Rusia, que entre tanto se había transformado en la URSS, fue escenario de hambrunas endémicas, represión política y la Gran Purga y en España por culpa del colapso de la República y la Guerra Civil se convirtió en un Estado totalitario que sirvió de preámbulo a la gran guerra que estaba por venir en el continente.

The Key to the Fields, *La clé des champs* o incluso *la llave de los campos* son algunas de las traducciones del nombre de esta obra. Actualmente está expuesta en el Museo Nacional Thyssen-Bornemisza de Madrid, aunque fue pintado en Bruselas en 1936 en un lienzo de 80x60 centímetros con la técnica del óleo por René Magritte. Tuvo tanto éxito por su estilo surrealista y su pintura simbólica.

Con una primera mirada podemos observar el interior de una ventana rota por un objeto desconocido. Todos los objetos representados muestran formas geométricas perfectamente definidas gracias a sus pinceladas uniformes y a los colores apagados, lo que hace que sea una obra fría y distante.

The Key to the Fields es una obra que sigue la regla de los tercios, un recurso que se usa mayormente en la fotografía pero también presente en la pintura. Como su nombre indica consiste en dividir la imagen en nueve cuadrados regulares (como si se tratase de un tablero de tres en raya). Lo que esta ley hace es focalizar los puntos de interés en las intersecciones. Su composición es ordenada ya que en un primer plano encontramos los cristales rotos esparcidos por el suelo pintados con fragmentos de un paisaje idéntico al del exterior. Lo que Magritte quiere representar es una realidad imaginaria que solo existe en su cabeza. Por eso utiliza los fragmentos de cristal pintados con el mismo fondo ya que es su manera de mostrar una realidad que se rompe mostrando una simple ilusión, por lo que nos damos cuenta de que la realidad y la ilusión son una misma cosa. Y de eso

trata el surrealismo, pintar tus pensamientos, tus ideas, tus percepciones en base a la realidad de tu subconsciente por eso no es una interpretación lógica. Además Magritte no era un simple pintor sino que él era un filósofo que en vez de escribir, pintaba. Por esto esta obra me recuerda tanto a la filosofía, ya que cada persona tiene un significado diferente para esta pintura y como el mismo Magritte decía «No hay respuestas en mis pinturas, sólo preguntas y quienes busquen en mi pintura significados simbólicos no captarán la poesía y el misterio inherentes a la imagen». Como en el caso de la filosofía porque no existe un pensamiento bueno o malo, real o imaginario sino que el pensamiento es variable dependiendo de muchos factores como nuestra infancia nuestra personalidad, etc. Como S. Freud decía “Todos tenemos traumas que condicionan nuestra conducta” y esta será la que después nos condiciona como en el caso de Magritte.

En segundo plano encontramos el interior de la ventana seguramente vista desde dentro de una casa. Esta tiene dos cortinas plegadas verticalmente que permiten ver a través del ventanal. René para representar este ventanal usa tonalidades muy parecidas entre ellas de colores parecidos al ocre que además son monocromas. Para crear el cristal que queda roto en la ventana, lo hace mediante unas simples y delgadas pinceladas de color blanco. Por último en tercer plano vemos un paisaje deshabitado, con una vegetación muy verde (y muy típico de Bélgica) compuesta por una explanada, unos cuantos setos y dos árboles de distinta tipología. El cielo sigue la misma línea que el paisaje ya que es una tonalidad azul muy poco densa que se va oscureciendo a medida que se aleja del suelo. Sus pinturas, además de ser técnicamente perfectas, están muy cargadas de contenidos sugesti-

vos. Sus juegos visuales resultan cautivantes. Para mí, es una de esas obras que uno no puede parar de mirar, porque siempre descubre "algo más".

Para ser sincera, cuando se nos propuso hacer

un comentario de una de la pinturas de Magritte no me entusiasmó mucho, ya que Magritte para mí era un pintor desconocido que pintaba cosas extrañas y sin sentido. Pero a medida que he ido descubriendo más (tanto del autor, como de la obra) más ha gustado y sorprendido.

ESCUCHA REDUCIDA

Es un día sereno, no hace mucho sol pero aun así es un día agradable de primavera. A diferencia de la ciudad, no se oye ningún ruido escabroso y molesto producido por las aglomeraciones de coches o la martilleante alarma de las ambulancias, que disturban el ambiente sino que solo se percibe el sutil y dulce canto de los pájaros y el fresco y susurrante murmu-ro que se produce al colisionar el salvaje aire con las frágiles hojas de primavera. Es un día como cualquier otro, de momento, ya que en tan solo unos pocos se-gundos un objeto proveniente de la nada colisionará contra la delicada ventana de cristales impecables.

El estruendo que está a punto de producirse romperá de manera inmediata toda la paz y tranquilidad que había hasta este momento, ya que en el instante que aparece este objeto, (cortante del aire), hará que se escuche un silbido tan silencioso pero a la vez tan en-sordecedor que será invisible para aquellos ignorantes de la escucha. Seguidamente, este mismo objeto irá progresivamente entrando en contacto con el ende-ble cristal de esa ventana, situada en esa casa solita-ria en medio de toda la dulce y melódica serenidad.

La ventana, aturdida por tanto caos en medio de un sonido resonante más agudo que el cantar de un ruise-ñor, provocará el ruido más estruendoso y detonante jamás oído en ese paraje idílico. Todos los pedazos de la ventana irán cayendo de forma aleatoria, cho-cando contra todo lo que tienen por delante y mul-tiplicándose por cada golpe recibido. Unos instantes más tarde, aparece un hombre con andares de casa, y con un rostro arrugado (que demuestra el paso del tiempo) y, sin darse cuenta, pisará esos diminutos vidrios que, al entrar en contacto con la desgasta-da zapatilla, crearán una detonación tan chillona y a la vez profunda que hará gemir hasta las hojas.

Después de todo este rechinar y chirrido volverá a aparecer el hombre con cara somnolienta de avan-zada edad que recogerá con una escoba cada pe-dazo esparcido del cristal. Al hacerlo provocará un retintín sincopado de los cristales golpeándose los unos contra los otros. Después de eso, sólo oiremos un ronco crujido de la madera rechinando al mismo com-pás de los pasos del desconocido propietario de la casa.

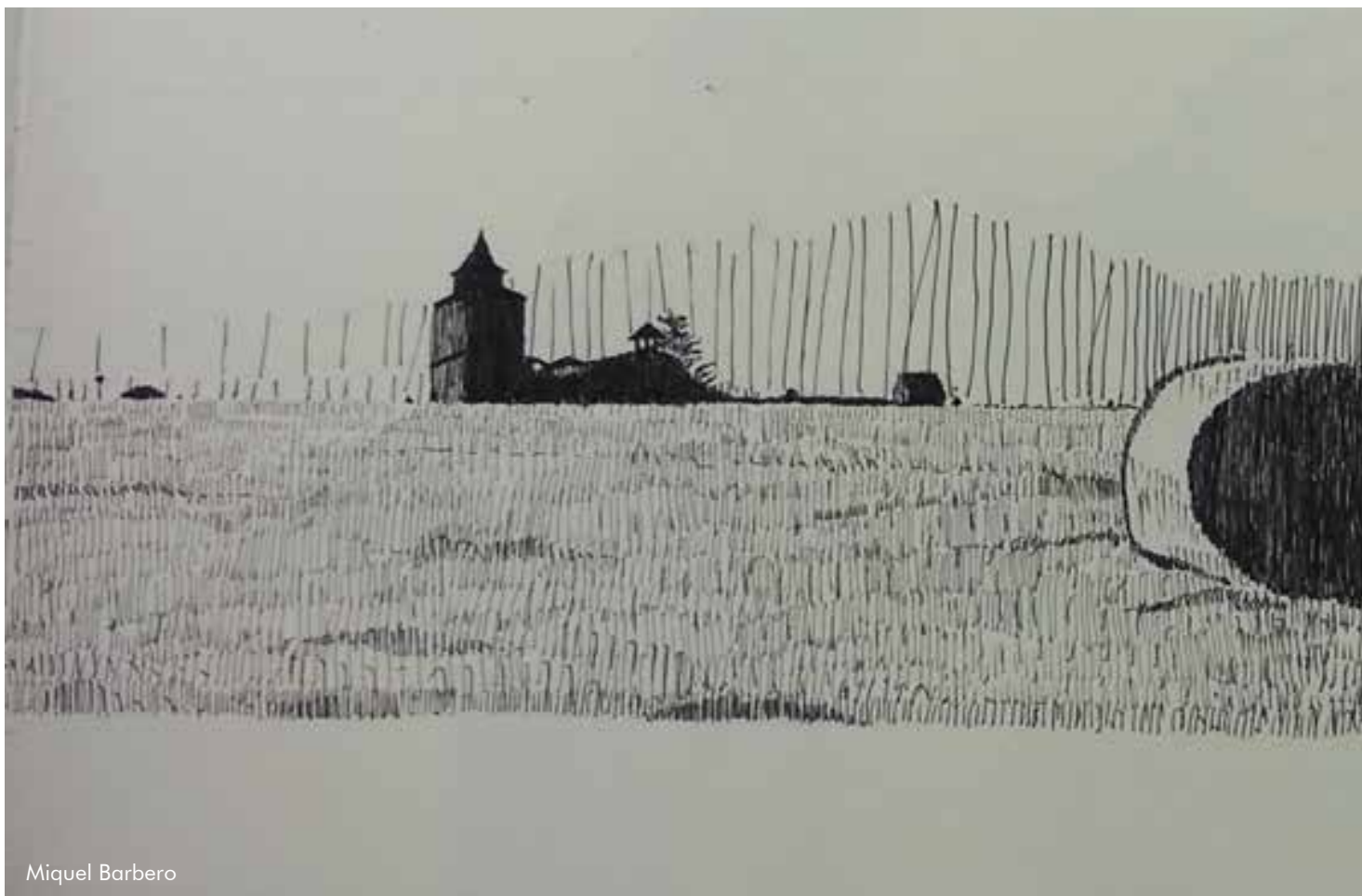
René Magritte y *La clef des champs*

Ruth Martín

“El arte de pintar es un arte de pesar”

René François Ghislain Magritte fue un artista surrealista internacionalmente aclamado de todos los tiempos, sin embargo, no fue hasta sus años 50, cuando finalmente pudo alcanzar algún tipo de fama y reconocimiento por su trabajo. René Magritte describió sus pinturas diciendo: “Mis pinturas son imágenes visibles que no ocultan nada, evocan el misterio y, de hecho, cuando alguien ve uno de mis cuadros, uno se hace esta simple pregunta: ‘¿Qué significa eso?’ No significa nada, porque el misterio, es desconocido.” René Magritte nació en Lessines, Bélgica, en 1898, fue hijo de un rico fabricante y de una diseñadora. Pronto demostró su gran talento creativo, pero no orientado hacia el mundo de la moda, como lo hacían sus padres, sino al de la pintura. En 1912, su madre se suicidó

la, porque pensó que era una pérdida de tiempo. En 1922 se casó con Georgette, y tomó una serie de pequeños trabajos, para una empresa de papel pintado, con el fin de poder pagar las facturas. Durante el período inicial de su carrera, poco después de su matrimonio, pasaba el tiempo libre que tenía, creando formas artísticas y trabajando en varias piezas; fue durante este período de tiempo que se dio cuenta de que el surrealismo era la forma de arte que más disfrutaba. René Magritte fue el surrealista belga que más influyó en la pintura de su país en el siglo XX. Sus imágenes, a diferencia de otros surrealistas, no estaban inspiradas cien por cien en sueños, sino que Magritte destilaba la realidad sacando su esencia, y consiguiendo, por un lado imágenes absolutamente sorprendentes

Miquel Barbero

ahogándose en el río Sambre, este acontecimiento marcó la vida del pintor y influyó en su vida y obras. De 1916 a 1918, René decidió estudiar en la Académie des Beaux-Art, que se encontraba en Bruselas, pero finalmente se fue de la escuela

e ingeniosas, y por otro el cuestionamiento mismo de esa realidad. Magritte fue, por así decirlo, un surrealista conceptual muy interesado en la ambigüedad de las imágenes, de las palabras y en investigar la extraña relación entre lo pintado y lo real. Para

ello explora lo que hay de mágico en lo cotidiano. Influído por Giorgio de Chirico, y por la atmósfera misteriosa de sus pinturas, empieza a pintar paisajes misteriosos, con significados ocultos, silencio y mucho sentido del humor. La realidad es para él una ilusión, una trampa y por ello explora a lo largo de su carrera el espacio real frente a la ilusión espacial, que es la pintura misma. Más tarde entró en contacto con la vanguardia parisina del momento, presidida por André Breton, y comenzó a desarrollar un surrealismo que iría evolucionando con los años hacia un estilo muy personal, cuyos símbolos giran con frecuencia alrededor de la relación entre el lenguaje y sus objetos. Su pintura se hizo reflexiva y minuciosa, y se caracterizó sobre todo por la asociación de elementos disparatados, pero convincentes dentro de la realidad pictórica. Así, sus referencias se van hacien-

de la percepción visual y que manipulaba los objetos cotidianos haciendo que el espectador se cuestionase su visión preconcebida de la realidad. Muchos de sus cuadros se acabaron convirtiendo en auténticos iconos. Como comentaré más adelante, este lienzo fue pintado durante el 1936, ¿qué pasaba en el mundo en ese momento? En cuanto a la sociedad y cultura, las tensiones acumuladas durante los años 30 estallaron en 1936. Durante un periodo de nueve años se desarrollaron dos de las guerras que dejaron una huella más profunda en el convulso siglo XX: La guerra civil española y la segunda guerra mundial. Ambas tuvieron en común la confrontación ideológica entre fascismo, democracia y comunismo. La guerra civil, culminada con la implantación de una larga dictadura, el franquismo, que marcó trágicamente buena parte de la Historia de España durante medio siglo.

do cada vez más intelectualizadas. Son habituales en sus cuadros los juegos de duplicaciones, ausencias y representaciones dentro de representaciones. En definitiva, René Magritte fue un especialista en jugar con imágenes ambiguas, que exploraba los límites

La guerra mundial fue el mayor conflicto bélico de la Historia humana, en el que se vieron implicados un mayor número de países y territorios: desde el Pacífico hasta el Atlántico Norte, y desde el norte de África hasta el círculo polar Ártico, los combates tuvieron

lugar en las más lejanas tierras y en las más extremadas condiciones. Durante ella, la civilización industrial alcanzó las mayores cotas de destrucción y de desprecio por la vida humana conocidas hasta entonces. Auschwitz e Hiroshima, el Holocausto y el terror nuclear constituyen su herencia más emblemática. Por otro lado, en cuanto a los parámetros artísticos de ese año, predominaron el expresionismo, el racionalismo y por encima de todos, el surrealismo. Es durante este periodo cuando René Magritte comienza a dominar el arte del realismo mágico y el surrealismo, gracias a la ayuda de grandes inspiradores. Este periodo está dedicado al regreso del artista a Bruselas. La crisis económica de la época le lleva a realizar lo que llama “trabajos imbéciles” en el campo de la publicidad. Se aproxima al partido comunista de Bélgica. Se mantuvo en segundo plano durante la segunda guerra mundial en que se lanza al surrealismo “en pleno sol” como una versión impresionista de su pintura. Con la liberación de la invasión alemana se reconcilia con París exponiendo la serie denominada “periode vache”

Después de este viaje por la vida y el contexto social-histórico del autor, centrémonos en la obra a analizar, que en este caso es *La clef des champs* que se traduce como la llave del campo. Esta obra

Andrea Ramón-Cortés

fue pintada en 1936, cuando la obra de Magritte era ya conocida internacionalmente desde que Alfred Barr la incluyera en la mítica exposición *Fantastic Art, Dada, Surrealism*, como representante, junto con Dalí y Tanguy, del surrealismo fotográfico. El cuadro fue realizado en el periodo en el que, bajo la influencia de Lewis Carroll, Magritte sustituyó las enigmáticas fórmulas surrealistas por las leyes sin sentido del mundo de Alicia. David Sylvester, en el catálogo razonado del artista, explica que Magritte intentaba plantear preguntas en torno al problema de la representación de la imagen y en este sentido este lienzo puede considerarse como la continuación del problema de la ventana que ya había tratado tres años antes en *La condición humana*.

En cuanto al análisis de la estructura, la composición y sus elementos se pueden destacar las siguientes características. Las dimensiones de la obra son de 80 x 60 se halla en Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, Madrid, esta pintura está hecha sobre lienzo utilizando la técnica al óleo, el género es de escena irreal y dentro de este encontramos la escena de paisajes. La obra se presenta con un plano general con angulación normal, es decir, a la altura de los ojos del espectador. Representa un paisaje enmarcado por una ventana rota a causa de algún impacto donde los cristales rotos, esparcidos por el suelo, están pintados con fragmentos de un paisaje idéntico al del exterior utilizando el tradicional tema del cuadro dentro del cuadro, a modo de collage pintado. Si dividimos el cuadro en 4 porciones, es decir en dos líneas una vertical y otra horizontal, podemos ver que la intersección nos muestra el punto de interés del autor, el cual recae sobre el paisaje real, compuesto por un pequeño árbol y frondosos arbustos que parece estar señalado por el agujero que encontramos en la ventana. Inmediatamente después, se observa que lo que rodea a este foco, son las grietas que han creado el impacto, lo cual nos conduce directamente al segundo elemento de mayor importancia, que son los cristales rotos. Además de estos hay un tercer elemento que son las cortinas de la ventana que delimitan la escena. En la obra las líneas dominantes, las que predominan, son rectas, verticales y horizontales, lo cual debería desembocar en una sensación de simplicidad y regularidad, sin embargo, la verticalidad del cuadro y las diagonales de las grietas y formas que adoptan los tro-

zos de cristal, desentonan con la imagen causando una sensación de inquietud e inestabilidad. Es muy interesante el análisis de la división del cuadro ya que la mitad superior e inferior muestran características opuestas que hacen el cuadro sea más vivo e impactante. La mitad superior da sensación de serenidad, es más tranquila, sin embargo, la inferior es todo lo contrario. La obra tiene equilibrio y simetría y respeta las proporciones de los elementos, los contornos son cerrados y nítidos, la luminosidad viene del centro y se va expandiendo hacia los extremos, además parece luz natural. La imagen sí sugiere movimiento ya que parece que el cuadro capte el preciso instante en que los trozos de vidrio caen. La profundidad de campo y la perspectiva también están presentes ya que se pueden distinguir diferentes niveles de proximidad y por tanto distintos planos, en concreto 3 que analizaremos posteriormente. La valoración cromática de esta obra es muy interesante ya que parece que el lienzo intente mostrar un conflicto entre colores cálidos y fríos y finalmente devenga un intermedio, de todas formas, consigue lograr una perfecta armonía cromática. Si nos fijamos bien se puede ver que cada elemento de color cálido está al lado de uno frío, lo cual genera esa sensación de contraste que dificulta la determinación total de un tipo de colores predominantes. Un ejemplo claro son las cortinas que deberían dar un toque vivo gracias al color rojizo que presentan, pero como las sombras están pintadas de color negro, en consecuencia, el color queda apagado y no se muestra con tanta intensidad.

En *La llave de los campos* alguien parece haber lanzado un objeto contundente contra la ventana y, a consecuencia de la acción, los trozos de vidrio se han volcado hacia el interior, es decir, que la violencia se ha ejercido desde fuera, y se ha abierto una brecha a través de la cual se percibe el paisaje. Hasta aquí un incidente banal, una escena cotidiana, de las que tanto agradan a Magritte. No obstante, lo más sorprendente se nos revela cuando, al desparramarse por el interior, los pedazos de cristal conservan aún sobre ellos los fragmentos del paisaje que antes dejaban ver a su través. En el caso de *La llave de los campos* parece inevitable la tentación de recomponer la realidad y la imagen del paisaje a partir de ese conjunto de cristales destrozados. Como he dicho antes en este lienzo se pueden distin-

Andrea Ramón-Cortés

guir tres espacios o planos, o como hizo Magritte en 1928, en su obra *Teatro de la vida*, describió esta pintura como un espectáculo. La ventana de *La llave de los campos* es un escenario donde, se desarrolla la representación. En el acto I se ve el paisaje a través del cristal de la ventana. Durante el acto II se rompe el cristal y cada uno de sus trozos se lleva consigo el pedazo de la imagen del paisaje que le corresponde, dejando el paisaje intacto. El acto III, el plano que cierra la composición consistirá en que nada se llega a representar, es sólo una propuesta del autor, del dramaturgo, y requiere de la participación del espectador, quien reconstruye la imagen exacta del paisaje a base de volver a situar los pedazos de cristal en su lugar exacto como si de un rompecabezas se tratara. Magritte nos muestra en esta obra su ironía y su fino sentido del humor componiendo una escena misteriosa que consigue hacer que el espectador recapacite sobre la realidad de las cosas con un paisaje suave, ondulado con unos árboles frondosos y la bóveda de un cielo celeste al fondo; y en la parte de abajo, el cristal de la ventana, despedazado y quebrado. Los fragmentos del cristal no son transparentes ni limpios, sino que reflejan destruidos ese paisaje idílico.

Este lienzo sin sentido e irracional puede ser interpretado de muchas formas diferentes. Por ejemplo, una vez el cristal está roto, parece un espejo invertido

de lo que, más allá de la ventana se nos muestra, es decir, un campo abierto a la imaginación. También podríamos percibir la grieta de la ventana, como una invitación al espectador a adentrarse en su interior, o quizás como un elemento que intenta ocultar la realidad del mundo exterior y a la rotura como aspecto que permite una pequeña visión de ese mundo real. Por tanto, la ventana se convierte entonces en el camino de la libertad. En definitiva, es la fractura del cristal el comienzo de la reflexión filosófica, porque ya no se problematiza parte del lienzo, sino la totalidad y el sentido de su existencia. Antes del impacto, durante la primera mirada todo parecía normal, cotidiano, sin embargo, roto el cristal, ya no es todo tan evidente y las dudas, cuestiones y planteamientos comienzan a aparecer frente a esa irracional escena, en la que por mucho esfuerzo que pongas, cuesta reunir todas las piezas para que la obra cobre sentido, ya que ninguna teoría acaba de cuadrar. El título que Magritte puso a este cuadro, *La llave de los campos*, es una expresión francesa “la clef des champs” que sugiere la liberación de cualquier restricción mental o física y fue utilizada también para titular algunas obras de autores surrealistas como Max Ernst y André Breton. De hecho, la metáfora prendre la clef des champs en francés equivale a otra

expresión castellana que es “largarse”. Es el momento en que se inicia la salida de la cueva platónica o en el caso de Magritte de esa habitación cerrada hacia el campo, hacia el exterior. Sin duda, este interés de René Magritte por diferenciar la realidad verdadera de la realidad percibida es heredera del tradicional mito de la caverna acuñado por Platón. Cuando Platón habla de un mundo de las ideas en que habita lo verdadero y otro mundo donde vive el hombre y al que sólo llega un reflejo de esa verdad abstracta, Magritte pinta un paisaje y a continuación lo niega anteponiéndole una veladura, esa ventana falsa, que transforma esta realidad. Las sombras de las personas u objetos que ocultaban la realidad, son aquí un fragmento de paisaje recortado en una ventana. Tras el cristal se encuentra el paisaje verdadero, el referente común a cualquier ventana que se abriera hacia él. El cristal de *La llave del campo*, roto en un acto de rebeldía, no permitía encontrar esa verdad, y había generado una imagen que alejaba al espectador de la percepción real del paisaje. Para tomar contacto con esa realidad es pues necesaria una postura de rotura, de inconformismo. La pintura en cuestión, como he dicho, puede ser vista e interpretada de cientos de maneras, aunque la más comentada por otros surrealistas y por el propio

Alejandra Font

Magritte es que representa una expulsión del paraíso a la inversa. El hombre doméstico opta por volver al estado natural en un retorno a los orígenes. El individuo fugado ha abandonado un espacio cerrado para correr por los espacios abiertos recuperando su libertad. El rastro que abandona detrás de sí son los vidrios rotos que no afectan en absoluto a la integridad del campo aludiendo a la metáfora de que ha sido dañada la civilización, no la naturaleza. Tanto si aquel hombre ha escapado o no, la naturaleza exterior queda intacta. El hecho de que los pedazos rotos conserven los fragmentos del exterior, que en su estado de integridad hubieran completado el "puzzle" del paisaje, parece insistir en la noción anterior. El interior de la casa queda además parcialmente maltrecho y vacío. Dado que la casa existe para el hombre y en ausencia de éste, carece de justificación.

En conclusión, personalmente me parece espectacular lo que consigue Magritte, da la oportunidad de adentrarte en un mundo nuevo y surrealista donde a través de sus obras puedes ver las diferentes interpretaciones temáticas y sus diferentes influencias durante el transcurso de su vida además de su trayectoria como pintor. Es capaz de transmitir un mensaje tan complejo como puede ser la libertad, a través de todos los sentimientos, reflexiones y emociones que se reflejan en una sola obra, y esta no tiene un significado único, pero si uno completo; eso es lo que hace de él un ser único e inigualable. Esta obra está en perfecta sintonía ofrece una armonía de elementos que es difícil de encontrar, claro está que este hombre no es autor de una sola obra, y tengo que decir que tanto esta como las otras desembocan en la reflexión, y eso para mi es lo más importante; que una obra te haga sentir reflexionar, pensar, porque "El arte de pintar es un arte de pensar"

Para atribuirle sonido a la obra me he adentrado en ella imaginándome que formaba parte del cuadro y estuviera presente en el instante de la escena. Así pues, me encuentro en una habitación y no oigo absolutamente nada solo silencio, esa presencia no ensordecedora ni estridente capaz de colarse por cualquier rendija y crear una atmósfera relajante incluso inquietante, como si a mi alrededor flotara una niebla espesa envolvente. De la nada, oí el estruendo de un impacto, ese sonido

penetrante y resquebrajante interrumpió mi calma. Esa vibración agresiva creada por el estallido y resplandor del desapacible impacto que despedazó el cristal convirtiéndolo en añicos hizo que me exaltara provocando que tanto mi corazón como mi respiración aumentasen velozmente de ritmo. La caída de esos cristales al chocar contra el suelo, provocaron un sonido agudo y elevado, imperceptible y retumbante que también me inquietaron hasta que el último vidrio se apagó contra el suelo. El silencio había desaparecido y como sustitutos se oían el fuerte latido de mi corazón, que bombeaba sangre, y por encima la apresurada pero suave absorción de bocanadas de aire. Una vez el vidrio de la ventana dejó de caer, empecé a oír el silbido y susurro del viento que provenía de fuera y chirriaba atravesando la brecha que se había formado, observé el paisaje y por fin logré identificar el crujir y crepitar de las hojas y el desgaje de las ramas de los árboles. Después del susto intenté relajarme y me senté a contemplar las vistas que ese sorprendente e inesperado acontecimiento me había regalado.

Berta González

CARTES DEL GEÒGRAF

En blanc i negre

Escric això passades les dues de la tarda de l'1-O, escoltant la ràdio amb les esgarrifoses històries que provenen de tots els indrets del nostre país. Torno de portar els meus avis de votar, gent de més de 80 anys, castellanoparlants, madrilenys, republicans i exiliats durant el règim.

M'emociona la idea de pensar que encara després de tot aquest temps haguem de veure escenes provinents d'aquella època que moltes persones de la meua edat només hem vist en blanc i ne-

Gonzalo Belil

gre. És necessari saber què vol un poble tan unit per un ideal i la necessitat d'allunyar-se d'una nació que encara està estancada en ideals antics.

Edgar Robles
La Vanguardia, 2 d'octubre del 2017

Temps de reflexió

Portem temps vivint en un context incert. Els nostres principis, idees i pensaments es contradiuen molt últimament. Ni el que més sap, ni el que més sent pot tenir la certesa de comprendre aquest moment.

Toca aturar-se, estar atent i reflexionar. Saber si realment és això el que volem, si sabem el que significa i el que comporta. És lògic i obvi que hi ha canvis i decisions que estan més clares que d'altres, però realment cal atendre i aprendre. Apren- dre sobretot, mirar enrere i veure que a estones no evolucionem, que en comptes d'anar cap endavant anem cap enrere. Cal intentar analitzar i com- prendre la situació, ser capaços de crear la nostra pròpia opinió de les coses i no deixar-nos portar, no cridar sense pensar sinó pensar sense cridar.

Així serem capaços de representar, no a un país ni a una unió, sinó a un lloc anomenat món.

Hugo Rigau
Ara, 14 d'octubre del 2017

Un poble

Un poble mogut per les ganes de fer-ho bé, un poble mogut per les ganes d'ensenyar que ho po- den fer per ells mateixos, un poble mogut per la seva història, cultura i tradició. Un poble mogut per l'ímpetu i l'alè per decidir sobre ells mateixos, un poble mogut per la força de les seves veus cri- dant el dret de decidir i un poble mogut per el dret fonamental de parlar. En definitiva, un poble.

Víctor Guerra
Ara, 16 d'octubre del 2017

Parleu-nos clar

Ara el poble ja s'ha aixecat, ha sortit al carrer a manifestar com es sent, a expressar la seva voluntat. Tant independentistes com els que volen mantenir la unitat d'Espanya han parlat i s'han exposat davant el govern. Ara és hora, Rajoy i Puigdemont, que parleu vosaltres. La població ens mereixem que us comuniquem i que aquesta comunicació sigui entesa. Parleu-nos clar. Digueu-nos què passarà a continuació i no ens feu esperar més rere mes per conèixer la resposta a una pregunta que ja fa molt de temps que està plantejada.

Valeria Guerra,
Ara, 19 d'octubre de 2017

El mutismo de Aung San Suu Kyi

Un día recoger el premio nobel de la paz con una sonrisa, haciendo un gran discurso, y años más tarde no hacer nada ante un drama humanitario, ante una limpieza étnica, ante la persecución de un grupo de personas por su religión. ¿Se puede ser más hipócrita? Desgraciadamente la respuesta es sí. Aung San Suu Kyi, una activista birmana que actualmente tiene un cargo importante en el gobierno de Myanmar, ganó el premio Nobel de la paz en 1991 por su lucha no violenta por la democracia y los derechos humanos y actualmente está presenciando como el ejército está persiguiendo a los musulmanes de la etnia rohingya, en un país de mayoría hindú como lo es Birmania. Fuentes de Naciones Unidas apuntan a más de 1.000 personas asesinadas y 70.000 desplazados, ya que centenares de poblados han quedado destruidos. ¿Cuál ha sido la respuesta de Suu Kyi? El mutismo. Me parece completamente deshumanizador e inhumano no actuar ante semejante crimen sabiendo perfectamente lo que es sufrir represión, ya que ella misma fue víctima en su día. Además, ¿de qué sirve defender unos ideales de libertad y derechos humanos si cuando más se necesitan no se ponen en práctica?

Marina Montero
El País, 21 d'octubre del 2017

Ahir es complien dos mesos

Ahir es complien dos mesos d'aquell 17 d'agost. Aquell dia en el món sencer es va estremir davant les imatges que es van veure a Catalunya. Aquell dia el terrorisme colpejava la meua ciutat, la meua estimada Barcelona. Molts de nosaltres no som conscients, a causa de la situació política que estem vivint en el nostre país, de la magnitud de les ferides que els atemptats provocaren en tots nosaltres. Aquesta ferida segueix sagnant, dos mesos després, i difícilment podrà segellar-se. Avui segueixo recordant-me dels rostres esvaïts dels meus familiars, amics, companys i coneguts en una jornada tan trista. En un dia com avui vull recordar les víctimes dels atacs, de tots aquells que d'alguna manera o d'altra van patir les conseqüències d'un acte tan terrible. Anhele l'arribada de nous temps, on l'amor i el vincle entre totes les comunitats prevalgui sobre l'odi i el terror. Anhele el dia que hi hagi PAU en el món.

Inés de Beascoa
Ara, 18 d'octubre del 2017,
i *El Periódico de Catalunya*, 19 d'octubre del 2017

Jugar a ser político

Hace menos de un año, el magnate inmobiliario norteamericano Donald Trump ya puso de manifiesto la predilección de empresarios millonarios por jugar a ser políticos. Pues bien, este fin de semana se impuso en las elecciones de República Checa Andrej Babis, considerado el segundo hombre más rico del país, y que divulga un mensaje conservador, populista y especialmente reacio a los inmigrantes y al euro. Parece que a este sector empresarial adinerado le está cogiendo el gusto del mundillo de la política, y la gente descontenta les sigue el juego de sus promesas infundadas e imposibles.

Guillermo Fortuño
El País, 26 d'octubre del 2017

Devuélvanos el "seny" catalán

Tras la declaración unilateral de independencia me pregunto: ¿qué hará con "los demás", President? Cuando constantemente habláis del "pueblo catalán", déjenme preguntarles: ¿ en nombre de quienes lo hacen? ¿Qué hará con el casi millón de personas que salieron a las calles de Barcelona el 8 de octubre en defensa de la unidad de España? ¿Y con los que se manifestaron el 30 de septiembre o el 12 de octubre? Miles de catalanes no independentistas se encuentran ahora en una situación de desconformidad e incertidumbre que no se puede tolerar. No se puede tolerar que solo sea escuchada una parte del pueblo catalán, porque la otra parte también debería serlo. Dejen ya de jugar y devuelvan al pueblo catalán el "seny" que a todos nos identifica.

Inés de Beascoa
Ara, 27 d'octubre del 2017
i ABC, 28 d'octubre del 2017

No vaig néixer en la dictadura

No vaig néixer en la dictadura, només n'he sentit a parlar als llibres d'història. He crescut en la democràcia, amb les idees del vot, la llibertat dels pobles i la llibertat de pensament com a eixos vertebradors. Pots fer el que vulguis mentre no facis mal a ningú. I ara, quan encara no he assolit la majoria d'edat i, per tant, encara no puc dir-hi la meva, observo com els adults, aquells que han de ser referent per a les noves generacions, transgredeixen les normes més bàsiques de dignitat, les idees, els discursos de llibertat sota els quals ens van educar. No ho podem permetre.

Espero que les noves generacions, la meva, aconseguim que el diàleg esdevingui l'única via de resolució de conflictes, que el respecte i la llibertat de pensament amb les quals ens van fer créixer, esdevinguin reals, lluny de l'opressió, la força i la supèrbia.

Aina Carcassona
Ara, 29 d'octubre del 2017

Límites

Estamos viviendo una situación incómoda y agitada, en la que pocas personas se dan cuenta del terrible ambiente que se ha creado. Hemos llegado a un extremo en el que la política aborda todas las conversaciones cruzando grandes límites, un extremo en el que la tensión entre los ciudadanos provoca una división de dos bandos, donde el

más escuchado es el que chilla más. Así es como rápidamente relaciones entre amigos y familiares se han visto afectadas. ¿Realmente creéis que es motivo para separarse de vuestros seres queridos? No dejéis que os afecte. Ahora más que nunca tenemos que estar unidos, tenemos que luchar.

Rocío Quintanilla
La Vanguardia, 29 d'octubre del 2017

ciales valiosas como para que se vean destruidas por todo esto. Por favor, no nos toquen más lo que es nuestro, dejen de lado el discurso sentimental que sólo aumenta la tensión y utilicen el discurso económico, político y social que es el realmente trascendente para nuestro futuro. El resto de discursos déjenoslos gobernar a nosotros, gracias.

Lucas Velasco
La Vanguardia, 31 d'octubre del 2017

Tornar enrere

Aquest últims dies dibuixen sentiments de tristor i de màxim dolor, tot ha transcorregut massa ràpid i no sé si som capaços d'assimilar i reflexionar el que veritablement està passant.

Mentides camuflades, arguments sense cap sentit, gent sense opinió pròpia, cap a on anem? Presos polítics, suspensió de l'autonomia d'una comunitat autònoma, repressió violenta i tot això per què? Pel simple fet de voler parlar clar sobre el futur d'uns quants milions de persones? Potser és impressió meua però sigui quina sigui la teua posició es veu a simple vista que s'ha excedit una línia de la qual serà difícil tornar enrere.

Fa mal veure com un país es veu tan dividit en tan poc temps, sense assenyalar cap culpable ni llençant acusacions sense arguments vàlids, tan de bo poguéssim tornar enrere i desitjar que aquesta situació no hagués aparegut mai.

Víctor Guerra
La Vanguardia, 30 d'octubre del 2017

Días convulsos

Estamos viviendo días convulsos, en los que percibimos más tensión que nunca, en los que se teme la chispa que haga brotar la violencia. Las discusiones agitadas entre familiares, amigos y conocidos ya hace tiempo que son una realidad. El dolor interno creado entre seres queridos no se puede empezar a subsanar hasta que todo acabe. Así que pido que dejen de enfrentarnos y de rompernos. Cuesta mucho construir relaciones so-

Gonzalo Belil

Concòrdia discordant

Estic cansada de llegir articles o cartes on es comenten les grans discordàncies entre els membres d'una mateixa família i la necessitat de prohibir un tema com el de la independència per evitar discussions.

A la meva família sempre discutim. Ho fem cada cop que ens entaulem. Quan no discutim per discrepàncies futbolístiques, discutim per diferències polítiques, i també dissentim en temes religiosos, tecnològics i ara, sobre l'independència de Catalunya.

Totes aquestes diferències ni ens separen ni ens enfaden, perquè l'essencial és inqüestionable: ens ajudem en els moments difícils, celebrem els moments d'alegria i sempre podem comptar l'un amb l'altre.

No m'imagino una família sense discòrdia. Les discussions, els debats, són la prova de la diversitat, i aquesta sempre és divertida. Una taula on tots semblen tenir el mateix criteri o amaguen la seva opinió, ha de ser una taula molt avorrida.

No podem exigir als polítics que dialoguin o arribin a un acord si no som capaços de traslladar les mateixes qüestions al petit nucli familiar. L'intercanvi d'opinions és el que ens fa avançar.

Estar en desacord és un nexa d'unió, perquè el que realment ens uneix és el respecte i la tolerància.

Si el nostre petit país familiar és tolerant, agradable i no té por de parlar, ja no és tan important si pertanyem a un país o un altre.

Mar Fondevila
La Vanguardia, 5 de novembre del 2017

Agenda frente a móvil

Mi abuela siempre ha sido el típico modelo de abuela que está en el sofá sentada mirando la televisión de reojo, con cigarrillo en mano y en la otra un dossier de sudokus. Cuando la vamos a visitar siempre nos abre su agenda donde tiene todos los teléfonos apuntados y aniversarios, santos y bodas y nos recuerda que celebración hay ese día.

Pero este fin de semana la situación ha cambiado. La agenda se ha encontrado sustituida por lo que llamamos nuevas tecnologías. Ella reconoce que no quiere un teléfono móvil, ya que no lo ve como un juguete sino como una obligación. Tristemente, se ha sentido presionada ya que no entendía como era que los integrantes de la familia nos enviásemos fotos desde África o Polonia y ella que siempre se ha de enterar la primera de todos de las cosas, acabase siendo la última.

No puede ser que nuestras vidas estén cerradas en unas pantallas de 5 pulgadas. Con un sentimiento ambiguo, tanto de pena como de alegría, tengo la sensación que de aquí a unas semanas la agenda continuará estando a su derecha y el móvil encerrado en un armario.

Sandra Verneda
El Periódico de Catalunya, 3 de novembre del 2017

Jo també

Cada dia que passa, surten a la llum més notícies de dones assetjades sexualment per molts directors de cinema. Jo també m'uneixo a donar un recolzament a totes aquestes dones que han estat víctimes d'agressions sexuals per part d'homes més poderosos que elles en aquesta nova companyia MeToo. Encara que hagi passat anys de les agressions mereixen ser escoltades perquè totes elles van patir en aquell moment. Sembla mentida que l'assetjament i les agressions segueixin succeint en ple segle XXI.

Estic cansada d'anar pel carrer amb les amigues i sentir comentaris desagradables. Vull lluitar per un futur on les dones siguin respectades i valorades com ho mereixen. Vull seguir lluitant per totes aquelles dones que ho han anat fet a poc a poc durant la història i ens han portat fins avui dia. Vull el futur de la dona.

Mariola Àvila
Ara, 5 de novembre del 2017

De la política a l'espectacle televisiu

La situació política s'ha convertit en el centre d'atenció, en una pel·lícula taquillera i en una trama televisiva, el fil argumental de la qual marcarà el guió dels propers llibres d'història. Una trama que mostra la deplorable situació nacional, dividint a uns i unint a uns altres. Una trama que entristeix i deshumanitza, a la qual s'ha arribat per falta de diàleg i democràcia. Una trama que encara sense saber com resoldre, sembla evident que no hauria de seguir així.

Ignacio Galcerán
Ara, 7 de novembre del 2017

Lo siento, vuelva otro día

Esta frase es la que escuchamos miles de alumnos de autoescuelas en nuestro país cada vez que nos presentamos para realizar nuestro examen de conducir. La huelga de examinadores de tráfico comenzó ya hace seis meses aproximadamente y está afectando a miles de jóvenes -mayoritariamente- en varias comunidades autónomas.

Cinco son los meses que llevo esperando para poder sacarme el carnet y cuatro las veces que me he presentado para examinarme y no me lo han permitido: "lo sentimos, se han acabado las horas que los examinadores tienen establecidas para examinar". Y como yo, más de 200.000 personas.

En nuestro país más de 130 autoescuelas se han visto obligadas a cerrar su negocio; el sector ha dejado de ingresar 80 millones de euros. A todo esto, la cantidad de dinero que supone ir realizando prácticas con la esperanza de que la próxima vez que te convoquen para examinarte sea la definitiva es muy elevada. ¿Hasta cuándo continuarán dejando a los alumnos/as sin cumplir su deseo de ser conductores/as?

Este es un conflicto del que salimos todos perdiendo: el Estado pierde tasas, los examinadores, salarios y los alumnos pagamos más. Nosotros no somos los culpables, solo queremos tener una oportunidad de examinarnos y creemos que ya hemos esperado suficiente.

Inés de Beascoa Helguera
El Periódico de Catalunya, 13 de novembre del 2017

Gonzalo Belil

No és just **El bullying, una trista realitat per erradicar**

No és just oblidar. No és just passar per alt. No és just aparcar el tema perquè el nostre país està immers en un debat polític. Avui dia hi ha molta gent que segueix deixant les seves vides al mar Mediterrani per aconseguir un futur millor. Metges, advocats i tota classe de treballadors es juguen la vida per brindar a la seva família un avenir pròsper.

No és just abandonar aquesta causa. No és just actuar com si no ho sabéssim. I, per descomptat, no és justa la falta de compassió mostrada per culpa dels "problemes del Primer Món".

Nicolás Torres
Ara i *El País*, 13 de noviembre del 2017

Estoy cansada

Estoy cansada de leer las noticias y ver que por lo menos hay una de ellas que hace referencia al maltrato o abuso de un hombre hacia una mujer. Estas últimas semanas diversos nombres del mundo cinematográfico han salido a la luz acusados de abuso o de acoso; Harvey Weinstein, Kevin Spacey o el ya conocido por este asunto, Roman Polanski. Es por este motivo, como parte del sexo femenino, que me siento obligada a expresar mi apoyo total a las mujeres que han dado un paso hacia delante y han denunciado a sus maltratadores, que han perdido el miedo y han levantado la cabeza. Quiero recordar a todos aquellos hombres que se sienten superiores a nosotras, a las mujeres, que no estamos solas y que somos valientes. Juntas somos más fuertes.

Valeria Guerra
El Periódico de Catalunya, 19 de noviembre del 2017

El bullying ha augmentat un 240% a Espanya en els dos últims anys. Segons uns estudis de la fundació ANAR (Ayuda a Niños y Adolescentes en Riesgo) el 2016 es van registrar 1207 casos d'assetjament escolar. Això suposa un 87,8% en l'últim any i un 240% des de 2015. Per tant, el bullying és una trista realitat que actualment, és present arreu del món. L'assetjament escolar afecta tant a fills com pares, ja que, els pares es preocupen per la seguretat i el sentiment dels seus fills.

La majoria dels casos són difícils de detectar perquè els afectats ho amaguen de la millor manera possible. Tot i així, les situacions de bullying són molt greus perquè poden posar fi a la vida de persones innocents. Cada vegada és més freqüent que almenys un nen per classe pateixi assetjament per altres companys tant a la vida real com virtualment. Els primers que poden detectar-ho són els companys que observen la situació com a espectadors i no fan res al respecte. Personalment, penso que és molt important l'ajuda entre aquests, ja que, si s'ajuden mútuament, reduiran les possibilitats del bullying. Sobretot, cal que l'assetjament escolar deixi de ser una realitat actual.

Mariola Àvila
El Periódico de Catalunya, 24 de noviembre del 2017

Gonzalo Belil

Racionalizar los recursos

Greenpeace ha revelado que España es el país más árido de la Unión Europea y, si no se toman medidas la sequía que estamos viviendo podría tener consecuencias catastróficas. Es cierto que nuestro país sufre sequías de vez en cuando debido a su situación geográfica pero cada vez son más frecuentes y más intensas por culpa de un problema que todos conocemos pero que todos parecemos ignorar: el cambio climático. El año 2017 está siendo el más seco desde 1965. Pantanos prácticamente vacíos, caudales de los ríos bajo mínimos históricos... España, sobretodo la España interior, se está convirtiendo en un desierto y para evitarlo hace falta algo más que lluvia. Hace falta un cambio de mentalidad que racionalice los recursos y una reforma de la canalización pública que ha quedado obsoleta y está provocando un derroche sustancial de esa tan necesitada agua. Para que esto sea posible no solo se necesita colaboración ciudadana. También se necesita voluntad política.

Marina Montero
El País, 27 de novembre del 2017

Que l'esperit nadalenc rebaixi les tensions

S'apropa Nadal i amb això, també l'anomenat Black Friday. El Black Friday és una tradició que adoptem dels Estats Units, després del dia d'Acció de Gràcies. Consisteix en la inauguració de la temporada de compres nadalencs amb moltes rebaixes en tot tipus de productes. Personalment, crec que és un dia on la gent perd la raó. Només pel fet que sigui aquell dia, es veuen obligats a comprar encara que no els faci falta res.

Crec que és el Nadal l'època on la gent perd més els diners en coses innecessàries, només per premiar-se a sí mateix. És una època on hi ha llargues cues per entrar a qualsevol comerç i on la

gent es torna molt agressiva per aconseguir allò que vol. Sobretot al Black Friday, la gent es comporta com animals, com si haguessin perdut tot el seny per només aconseguir un producte que utilitzaran poc temps pel simple fet d'estar rebaixat de preu. Aquest Nadal només demano que es rebaixin les tensions, que tots aquests productes no ens donen la felicitat al Nadal..

Mariola Àvila
El Periódico de Catalunya, 28 de novembre del 2017

Estereotips dalt de la passarel·la

Victoria Secret Fashion Show és una desfilada patrocinada per la marca de roba interior Victoria Secret amb l'objectiu de patrocinar els seus productes. Aquest any cau a finals de novembre i se celebra a Shangai. És una de les desfilades més esperades de l'any.

La desfilada és molt important perquè esdevé l'oportunitat del dissenyador per exposar el seu producte i el que vol transmetre. Per aquesta raó, penso que té un gran pes en la societat, ja que aquesta es vol identificar amb les models i la roba. Aquest fet genera un greu problema en la societat perquè molts cops les persones no poden aconseguir semblar-se als models i intenten utilitzar recursos greus com deixar de menjar o vomitar. És el cas d'aquesta desfilada d'estereotips, on tot és perfecte.

Crec que caldria fer desfilades més reals, ja que aquestes no fan més que idealitzar el model perfecte de la societat. Per això, m'agradaria fer reflexionar a tots aquells dissenyadors de roba i de les desfilades que tenen un gran poder envers la societat i que caldria apropar-s'hi més a ella. Cal mostrar més realitat que idealització.

Mariola Àvila
El Periódico de Catalunya, 29 de novembre del 2017

Cal posar fi als estereotips de gèneres

Com cada any, quan queda menys d'un mes la nit de Nadal, ajudo a la meva petita cosina a fer la carta als Reis. El dia que li arriba el catàleg, em truca emocionada per anar a berenar i veure totes aquelles joguines escollides. Normalment, quan ens posem a la taula del menjador i obre la revista, la primera cosa que fa és anar a la secció rosa. Però per què rosa?

Des de sempre les diferències de gènere han viscut entre nosaltres. Tot i que tots som éssers humans, sempre hi ha hagut per part de la societat, una necessitat per diferenciar l'home i la dona. Des de ben petits, la societat i sobretot el món de la publicitat, instauren als petits que el rosa i les nines són per les noies i el blau i els jocs d'acció i de violència són només pels nois.

Doncs bé, ja n'hi ha prou. Estic cansada d'aquesta situació, necessitem viure en un món sense aquests estereotips i on les noies puguin comprar-se una pilota de futbol sense ser jutjades ni rebre comentaris com 'marimacho'. Així que aquest any, quan la meva cosina em va dir que volia una pilota de futbol, però que tenia por de demanar-ho pels comentaris que pogués rebre, la vaig animar amb tot el meu cor que ho demanés.

Em sorprèn que avui dia, en ple segle XXI, les noies no puguin demanar el que vulguin pels estereotips que perduren en la nostra societat. Cal fer un crit a la societat i posar fi a les diferències de gènere, estic segura que si tots ens unim, ho aconseguirem.

Mariola Àvila

El Periódico de Catalunya, 30 de novembre del 2017

Gonzalo Belil

Lluita contra l'obesitat infantil

L'excés de pes durant la infància i l'adolescència està fent que malalties com la diabetis, la hipertensió arterial i l'artrosi es manifestin més sovint en la gent jove. Actualment, un 12,6% dels infants catalans té obesitat segons l'Enquesta de Salut de Catalunya. A més a més, aquesta senyala que l'obesitat és més elevada entre els menors de les classes socials més desfavorides i quan la mare té estudis primaris o no en té.

L'augment del sobrepès i l'obesitat infantil actual s'explica per l'abandonament de les dietes tradicionals mediterrànies substituïdes per d'altres molt riques en hidrats de carboni i greixos, i per la vida més sedentària dels infants en un context cultural afavoridor del sedentarisme. Es considera que la gran majoria de les obesitats infantils són conseqüència d'una dieta anòmala en quantitat i qualitat.

El 31,8% de la població de 6 a 12 anys té excés de pes, més els nens (35,8%) que les nenes (27,5%); el 19,1% té sobrepès (el 20,4% dels nens i el 17,8% de les nenes). I el 12,6% té obesitat (també més els nens amb un 15,5% que les nenes amb un 9,7%), segons dades de l'Enquesta de Salut de Catalunya (ESCA, 2015).

Un dels problemes més impactants és a causa de la tecnologia. S'observa que 4 de cada 10 infants de 3 a 14 anys té un estil d'oci sedentari, és a dir, que de mitjana passa dues o més hores cada dia mirant una pantalla. Per acabar amb l'obesitat infantil cal impulsar una alimentació més equilibrada i una activitat física freqüent.

Mariola Àvila
El Periódico de Catalunya, 11 de desembre del 2017

GEOMETRIA DE L'AMOR

VIDA

El verde intenso de tu dulce mirada
ya no brilla de manera igual.

Tus ojos, convertidos en simples óvalos tristes
perdidos y decaídos
envejecen perdiendo su peculiar luminosidad.

Tu sonrisa, de curva perfecta
ya no se dibuja, no se encuentra
pierden tus labios su suavidad.

Estás a centímetros
te siento a kilómetros.

Caminas a mi vera
pero tu mano y la mía en líneas paralelas.

No vamos al compás
figuras torpes incapaces de encajar.

Éramos estrella fugaz
el centro, la luz en la oscuridad.

Historia interminable
perfección imperfecta
equilibrio idóneo
triángulo equilátero de amor, pasión y eternidad.

Ahora, puzzle inacabado
universo de puntos
cada vez más alejados.

Éramos todo
éramos uno.

No somos nada
eras Vida, tan solo^o mi mundo.

Clàudia Brun

Berta González

AMOR EN LAS FORMAS

Ella decía que el amor es como las formas.
Que estas son únicas y especiales.
Cada una de ellas tiene sus virtudes y sus desventajas.
Aun así todas ellas son amadas.
El círculo amado sin tener costados.
El cuadrado amado siendo aburrido.
Amando pues todas las formas.
Sabiendo que no son perfectas.
Un día ella se preguntó:
¿Pero no es el cuerpo una forma?
Mirando a si misma pudo
entrever en su cuerpo círculos, cuadrados y cilindros.
Pensó ella que su cuerpo también debería ser amado,
cuidado, acariciado y besado.
Aunque no fuera perfecto ni bello.
Porque acaso ama el artesano la artesanía por su perfección,
acaso ama el físico la física por su belleza.
El amor es ciego dicen muchos,
pero pocos lo demuestran.
Deberíamos amar nuestras imperfecciones,
todas ellas, pequeñas o grandes.
Porque en ellas se encuentra nuestro verdadero yo.
Ese, compuesto por trapezoides, tetraedros y triángulos.
Ese, compuesto, por amor.

Francesc Puchal

SI POR LOS LADOS NOS ENCONTRAMOS

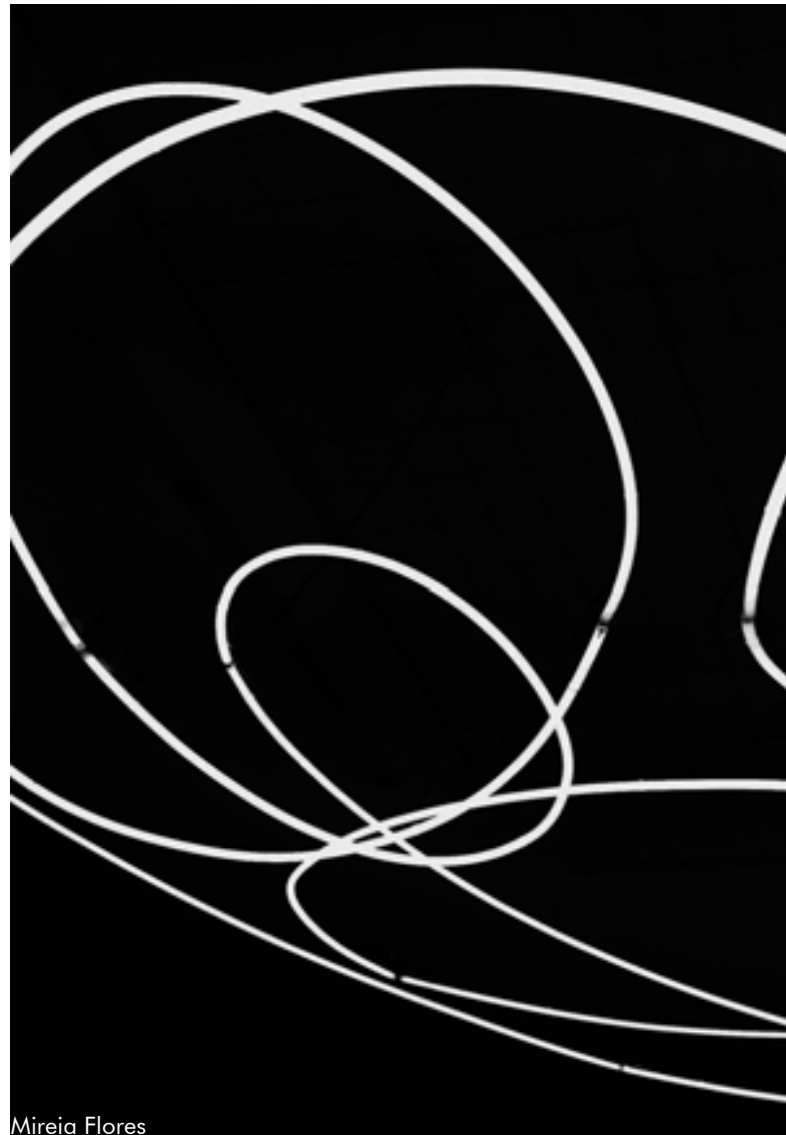
Somos vidas paralelas sin posibilidad de cruzarse.
Si el azar curvilíneo se atreve a ayudar,
quiero ser la recta que se cruza en tu camino al
azar.

Te veo y quiero cerrar el círculo de aquello
que poco o mucho quiso el destino cambiar
tras estas figuras difíciles de descifrar.

Encerrado en este cuadrado tridimensional,
Inalcanzable para una recta con final
que se conforma con seguir tu rastro
por cada vértice, por cada lado.

Serás lineal o curva difícil de calcular,
serás elipsoidal o esférica al final, pero solo tú se-
rás
el motivo de que estas tardes de geometría
tengan para mí un sentido especial.

Hugo Rigau

Mireia Flores

SIN EMBARGO

Sin embargo no eran sus cóncavos ojos, ni sus dodecaedros pendientes lucidos eternamente adjuntos a sus elípticos y espantosos lóbulos. Tampoco su inusitada y desmesurada sonrisa. Menos aún su achatada nariz, semejante a la de un simio montaraz.

Siquiera sus parabólicas cejas caracterizadas por un descarado color marrón monstruosamente antiestético.

La suma de todos sus cabellos peculiarmente cilíndricos no superaba la cantidad de dedos de su cónica mano izquierda.

En su lugar, la derecha era inexistente. Por ello, su raquíptico brazo formaba un corto segmento colmado de numerosos pelos oscuros.

Nunca me atrajo su desproporcionado cuerpo compuesto por una barriga descomunadamente esférica de la cual temía su inminente explosión, o sus obtusas y rollizas piernas dispuestas a caminar únicamente el recorrido del coche al reducido ascensor i viceversa.

No fue el horrendo olor corporal que me hacía girar sin cesar del mareo que este provocaba.

Simplemente la geometría de sus pensamientos era la causante de que estuviera cuadrículadamente enamorado de ella.

Maria Bieg

Huyo de tus curvas desordenadas, de tus parábolas sin resolver y de la sucesión continua de puntos interminables que trazan tu desdicha. Pues esta esconde un amor falso que me persigue en cada línea recta que dibujo para lograr nuestra división. Y es que ni siquiera la geometría es capaz de destruir los infinitos vértices que nos unen en un único cuerpo.

Marta Pidevall

Se dice que la vida es una línea.
Yo digo que eso es una gran mentira,
Porque una línea es infinita,
Y nosotros tenemos a la muerte,
Que nos apaga y nos limita,
Y que deja nuestro cuerpo inerte.

Albert Prades

EN LA GEOMETRIA DE NUESTRO AMOR

Nuestro amor es geometría
que no se puede descifrar,
un círculo interminable
imposible de fraccionar

Nuestro amor es misterioso
tanto como la geometría,
somos líneas paralelas
moviéndonos en sincronía

Simplifico tus miradas, ,
multiplico tus sonrisas ,
divido tus dudas
y añado mis caricias

Todos mis sentimientos
son muy difíciles de calcular,
simplificar como me siento
es lo que quiero revelar.

Ruth Martín

HERODOTIANES

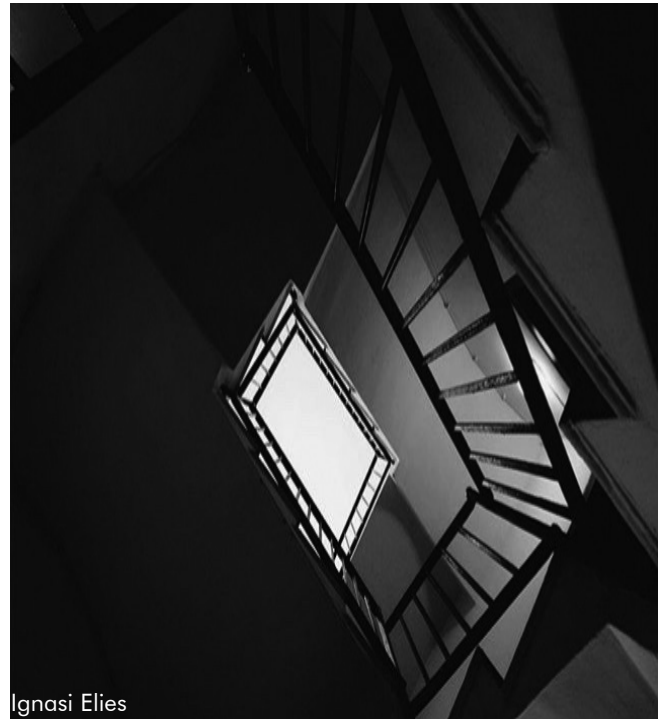
La resistència

Agnès Felip

Què és la resistència? La resistència és la reacció enfront una situació d'injustícia. És una paraula amb un fort significat connotatiu. Per això moltes vegades s'utilitza el terme per a donar legitimitat a un moviment. Quan parlem de resistència sovint creem tal percepció a partir dels conceptes que se'ns proposen a les pel·lícules o novel·les, *Star Wars*, V, 1984, on existeix una minoria que representa el "Bé" que s'oposa al "Mal" caracteritzat per una força opressora o il·legítima. Tanmateix, si Robin Hood és el paradigma de resistència, a la nostra realitat és quasi impossible traçar la frontera entre el bé i el mal, ja que no podem distingir els clars-obscurs que tenyeixen la nostra història. És a dir, el que per a uns és "resistència", per altres és "terrorisme".

Així doncs, com podem distingir resistència de terrorisme? A Ucraïna després de la segona Guerra Mundial, part de la resistència que havia lluitat contra les forces nazis, va ser considerada bandits i van ser exterminats pels Soviètics. El que inicialment suposava un "Bé", va ser posteriorment considerat terrorisme pel govern. Paral·lelament, l'any 1943, quan els jueus del Ghetto de Varsòvia es van adonar on els portaven els trens, va haver un aixecament en contra de les forces alemanyes que fou inhumanament reprimat. Durant aquesta lluita, els grups de la resistència polonesa no van oposar-se a l'acció alemanya, perquè només atacaven als jueus. Un any després, fou la resistència polonesa la que s'aixecà contra els nazis a Varsòvia, els mateixos que no havien ajudat per res als jueus, i de la mateixa forma, els soviètics es van quedar mirant com els exterminaren; deixant la ciutat arrasada. És a dir, no hi ha un "Bé" absolut que es pugui distingir en la nostra història, fins i tot la mateixa Resistència francesa, que havia lluitat contra la invasió nazi, va ser la primera en portar el poder a l'excés. Raptaren, humiliaren i foragitaren, en el millor dels casos, a les dones que havien mantingut relacions amb alemanys i denominaren a tot fruit d'aquesta relació com a "Cabezas de boche" o "Hijos malditos". Van ser els primers en abusar de la legitimitat que els havia donat el nom resistència.

El problema que hi ha en intentar etiquetar cada moviment és l'ambigüitat que aporta tal concepte, la problemàtica que aporta per definició "Resistència" hauria de trencar amb la nostra concepció.

Ignasi Elies

Darrere d'aquesta idea hi ha un transfons ideològic que és molt difícil de descriure amb precisió. És per això que costa adonar-se quan la justícia es converteix en injustícia. A tall d'exemple, a Espanya els maquis, nom que originalment es donava als guerrillers francesos, als resistents francesos, i que també s'emprà a Espanya per referir-se als guerrillers republicans després de la guerra civil, van acabar sent considerats bandolers fins i tot per bona part de la població. Els guerrilleros, terme utilitzat a España durant la lluita contra Napoleó, no només combateren en la Guerra del Francès sinó que molts d'ells lluitaren contra el progrés, el sistema mètric decimal, el sistema feudal, la inquisició i a favor del poder de l'església desmesurat. Lluitaren per un canvi d'ideologia, sense tenir en compte que la situació tampoc havia canviat tant en quant a l'estil de vida, havien passat d'un absolutisme a un altre. És a dir, al final la nostra perspectiva de resistència sempre vindrà acompanyada de definicions connotatives.

Però si ens apartem de les concepcions subjectives, la resistència es podria definir d'aquesta manera: sorgeix de la desobediència, de la promulgació de la seva acció. Tal moviment no acostuma a estar fet per fer caure el govern sinó per portar-lo cap a una situació insostenible. D'aquesta forma, si es busca un model de resistència seguint aquesta idea, sí que es podrien distingir alguns exemples purs; els grups d'oposició en contra d'una força invasora. Tanmateix, la resistència no és el Bé su-

perior que veiem a les pel·lícules.

És per això que potser el problema que tenim amb definir què és i no és resistència vingui donat per les accions que duen a terme els grups resistents. La ratlla entre resistència i terrorisme es molt prima ja que al final, la legitimitat de tals accions no vindran donades només pel què, sinó pel com.

Potser per aquest motiu una de les manifestacions del que podria ser la resistència seria la no-violència. Aquesta és, per partida doble, per una banda resistència i per l'altra una victòria immediata al no fer servir la violència, la qual cosa legitima el moviment i l'accentua. Conseqüentment, els opositors, per combatre-la acabaran caient en la violència: Ghandi. Possiblement per aquests motius, quan parlem de resistències, les que sí que podem distingir clarament serien les que es duen a terme mitjançant la no violència.

"I have a dream", segurament un dels discursos més famosos de la història de la humanitat i Martin Luther King el seu orador. Al 1960 va començar un moviment no-violent a favor dels drets civils. Durant aquesta època, va haver diferents protestes pacífiques, marxades i manifestacions. Les famoses

"Sit-ins" o "Segudes", causades per "The Greensboro Four", van ser un dels moviments no violents en manifestació dels seus drets. L'acció consistia en seure en bars o locals exclusius per blancs i demanar que els servissin. Sovint, els participants eren amenaçats pels clients. En ocasions, els establiments cedien i se'ls donava menjar o ketchup. Els clients, irats, en alguns casos intentaven incitar baralles sense que els activistes caiguessin en la provocació. En el cas d'un atac físic, l'estudiant es protegia el cap i deixava que l'agredissin, ja que qualsevol incident violent servia d'excusa perquè la policia intervingués. Quan la policia local arrestava l'activista, un estudiant ocupava el seient buit. El moviment revolucionari a favor dels drets civils va ser iniciat per uns quants, que creien que havien de millorar la situació, i van aconseguir canvis gràcies a fer-ho de forma pacífica.

Tot i això, el problema que té la resistència pacífica, és que només es factible si el govern té un límit. Al març del 2011, quinze menors van ser detinguts i torturats per haver fet pintades de protesta a la paret d'una escola. Entre aquests, un menor de 13 anys resultà mort. Degut a aquestes accions, va començar un moviment de protesta pacífic. El govern, enlloc de respondre a tals accions de forma pacífica, va recórrer a les armes, i d'aquesta forma, s'inicià la guerra de Síria. Si la resistència no violenta promou la violència, un estat que té límits, que teòricament té drets i és democràtic, no serà capaç d'actuar en contra del resistent sense conseqüències. Però en un estat sense límits la resistència pacífica acabarà amb la mort o amb la repressió violenta. Per això, per exemple, no serveix de res dur a terme una resistència no-violenta en llocs com Corea del Nord.

D'aquesta forma, si sempre creiem que les resistències tant sols seran exitoses quan són pacífiques ens equivoquem. Quan es parla de la independència índia, el més conegut és el moviment pacífic de Mahatma Gandhi que fins i tot avui en dia és reivindicat. Però hi va haver un altre costat, sovint oblidat, i molt menys pacífic, per la lluita per la independència.

El moviment "Quit India", iniciat el 1942 per líders del Congrés, és potser el millor exemple de l'ús reeixit de la violència en el moviment per la independència, en particular perquè va ser aprovat pel mateix Gandhi. El moviment va generar actes

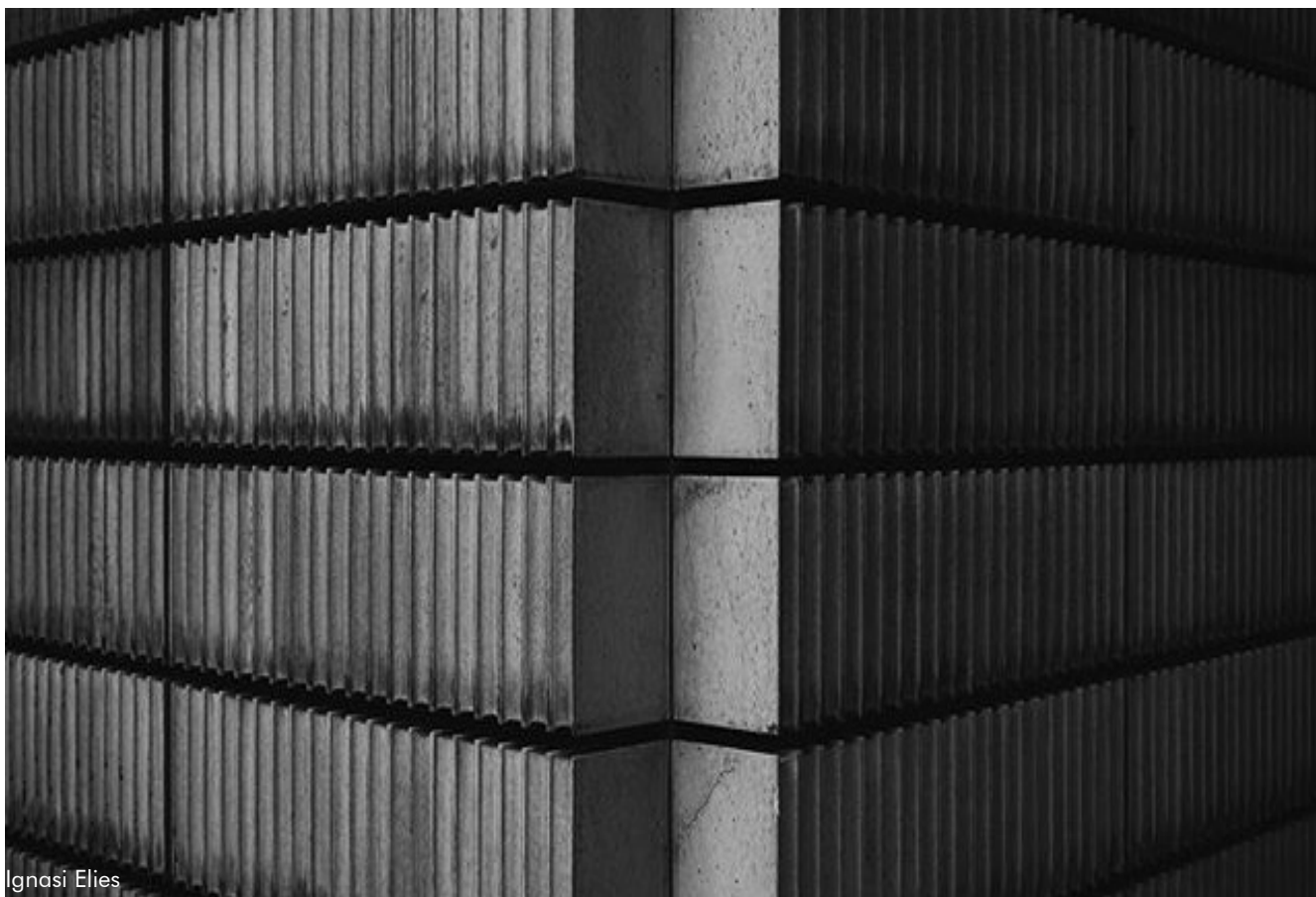

Marc Yiñas

insurreccionals a tot l'Índia, amb la participació de milions de civils. Els edificis governamentals van ser bombardejats, els trens van ser sabotejats i les vagues massives van paraitzar l'economia. Es va arrossegat a funcionaris de les seves cases i alguns van ser morts; les comissaries de policia van ser incendiades. Els contractats britànics foren encara més brutals; les tropes van arrasar indiscriminadament els barris i van violar dones dels pobles. Tal rebel·lió va ser finalment suspesa pel partit del Congrés indi però no va aconseguir expulsar als britànics immediatament. Tanmateix, va ser un dels esdeveniments definitius que van canviar la percepció britànica del seu nivell de control sobre l'Índia. L'aixecament va deixar clar que l'Índia es convertia ràpidament en ingovernable. Clarament el moviment pacifista de Ghandi va provocar canvis, però si aquest no hagués anat acompanyat de violència no hauria assolit la independència tan ràpidament.

S'ha de deixar enrere aquesta concepció simplista de la història, de la radical distinció entre bons i dolents, entre clars i obscurs. Els turcs neguen el genocidi dels armenis, fins al punt que és delicte dir el contrari, i es troben en camí de dur-ne un altre a terme, els dels kurds. Però a Europa no

li interessa posar-se en conflictes perquè Turquia és qui està aturant l'onada de refugiats de Síria, a canvi d'un preu. Els espanyols defensen l'acció policial de l'1 d'octubre com a una provocació a la violència, però si allò és una provocació, llavors la no-violència no existiria segons la definició actual. El problema que tenim avui en dia és que es creu que ja tenim drets, ja tenim democràcia, ja no hi ha resistències, però en els nostres sistemes polítics hi ha una gran quantitat de mancances i errors. La nostra història està plena de grisos i els resistents poden ser els primers en passar-se de la ratlla, i és llavors quan es poden convertir en terroristes. Al cap i a la fi, no només lluitem en guerres bèl·liques, al final la nostra història es marca per una constant guerra de paraules, d'etiquetes, i és per això que ens és difícil distingir les nocions subjectives de les objectives. Els japonesos neguen les seves atrocitats a Xina i a tota Àsia durant la segona guerra mundial. Si posem l'exemple del nazisme, a Alemanya s'ha assumit com a pecat propi mentre que Àustria es presenta com a víctima quan en va ser un col·laboracionista actiu. D'aquesta mateixa forma, si els països encara expliquen la seva història com els interessa, qui sap com s'explicarà el que passa avui en dia d'aquí uns anys.

Ignasi Elies

Resistiré

Alejandro Soler

La palabra resistencia, que proviene del latín *resistentia*, hace referencia, según la RAE, a la acción de resistirse contra alguna fuerza externa, a una corriente eléctrica o a mostrar cualquier tipo de oposición contra algún aspecto de la vida pública. En este ensayo sobre la resistencia, trataré, sobre todo, la definición de resistencia que hace referencia a la oposición que muestra un ser humano contra un sistema. A partir de ejemplos históricos a los que más tarde haré alusión, intentaré dar una definición sobre qué es la resistencia y reflexionaré sobre qué creo que hace del ser humano tener tanta tendencia a resistirse contra lo establecido o contra lo que se quiere establecer.

A lo largo de nuestra historia como especie inteligente, el ser humano, ha sido siempre un ejemplo de resistencia. Este hecho es algo que nos lleva acompañando desde incluso antes de ser considerados como *homo sapiens*, hace más o menos 12.000 años. Si nos remontamos a las raíces de nuestra especie, encontramos que nuestros antepasados más directos, los neandertales (*homo neanderthalensis*), fueron los primeros en mostrar resistencia a una fuerza ajena superior que trataba de exterminarlos. Efectivamente, estas fuerzas eran los *homo sapiens*. Esta fuerza, más alta, más inteligente, y más desarrollada, fue la primera especie de la cual tenemos registros en perpetrar un genocidio, y esta lo realizó contra los individuos más endebles, sus infradesarrollados primos, los neandertales.

Este es tan solo uno de los muchos ejemplos de genocidio que podemos encontrar en nuestros orígenes. También, la oposición que realizaron los neandertales es el primer ejemplo que tenemos de una resistencia que se opuso a otra. Nuestras raíces pues, están manchadas por la sangre de nuestros antepasados, y esta sangre ha hecho de nosotros una raza violenta, agresiva y sedienta de convertirse en la más fuerte cueste lo que cueste y así, perpetuar nuestra especie.

Volviendo a la edad contemporánea, encontramos decenas de ejemplos de resistencia contra a algo o alguien. De hecho, el evento que marca el cambio de la edad moderna a la edad contemporánea es la revolución francesa. La revolución francesa (1789-1799) es el movimiento social y político que

de pensadores como Montesquieu (1689-1755), Rousseau (1712-1788) o Voltaire (1694-1778) impulsó una serie de reformas que favorecieron al pueblo y ayudaron a crear la primera sociedad moderna europea. La toma de la Bastilla (1789), la convocatoria y disolución de los estados generales por parte del tercer estado (1789) y la convocatoria de la asamblea nacional constituyente (1789), son algunas de las acciones que el pueblo francés impulsó contra sus opresores. Fue esta resistencia la que desembocó en el movimiento social que acabó por influenciar a toda Europa y América para liberarse del yugo que atormentaba a estas sociedades. Gracias a los ideales revolucionarios, representados por el lema "Liberté, égalité, fraternité", vivimos en la sociedad de la que tanto presumimos hoy en día.

Después de la revolución, el imperio, varias restauraciones y la deposición de Napoleón III como emperador de Francia (1870), comenzó la III república francesa. Con la república, nace también el deseo por ampliar las fronteras del viejo imperio carcomido y resentido con los prusianos por la reciente derrota de los galos el año 1870 en la guerra franco-prusiana. Este deseo lleva a Francia a conquistar prácticamente la totalidad del continente africano en su zona más occidental (Mali, Marruecos, Argelia, Túnez, Costa de Marfil, Ca-

merún, etc.) o a conquistar la región de indochina (Laos, Camboya y Vietnam).

Será en estas regiones donde más tarde los ciudadanos indígenas de los territorios coloniales ingleses y franceses tratarán de sublevarse contra lo que ellos consideran injusto e inmoral: la explotación y la voluntad de las potencias coloniales de esclavizar a diestro y siniestro a costa de la población local en beneficio propio. Curiosamente, después de la segunda guerra mundial (1939-1945), el territorio de Vietnam, que había sido ocupado desde el año 1941 por el imperio japonés, trató de declarar la independencia de los franceses. Los vietnamitas, liderados por Ho Chi Minh, declararon que Vietnam dejaría de ser un territorio colonial, e influenciados por los ideales marxistas y leninistas, los vietnamitas consiguieron momentáneamente su ansiada independencia. Atónitos ante esta situación, los franceses, mandaron a la caballería. Durante años de crudas batallas en la jungla tropical que caracteriza a la región de indochina, los franceses se dedicaron a exterminar y quemar cualquier tipo de resistencia a su ocupación, aunque con un coste de vidas muy elevado. Tras casi 10 años de duras batallas y victorias pírricas que, de victorias no tenían nada, los franceses propusieron una tregua. Que contradictoria es la historia, que los franceses, que emplearon gran parte de su tiempo en los tiempos revolucionarios obsesionados con ajusticiar a cualquier elemento contrario a su revolución, serían los verdugos que estarían a cargo de perpetrar otra de las muchas matanzas que el humano ha provocado. Fue el esfuerzo de los vietnamitas, entre otras cosas, lo que más tarde ayudaría al apodado por sus enemigos, Viet Cong, a ganar la guerra de Vietnam (1955-1975) contra los que en teoría debían ser sus liberadores, los Estados Unidos. La resistencia que los humillados aldeanos vietnamitas, en su gran mayoría analfabetos y miserables, mostraron en primera instancia contra los franceses y más tarde contra los estadounidenses, les hizo merecedores de la independencia. Este es otro ejemplo más de la clásica historia del David contra Goliat que tanto se ha dado en nuestra historia, y que tiñe las páginas de nuestros libros de historia de color rojo.

Hablando del color rojo, otro claro ejemplo de resistencia contra el statu quo, encontramos las revoluciones de 1905 y 1917 en Rusia. Estos hechos, que solamente hablando de sus repercusiones y

consecuencias ya darían para acabar este ensayo o para escribir una tesis doctoral, marcan de nuevo un antes y un después en el panorama político y social de la humanidad. La declaración de la unión de repúblicas socialistas soviéticas en octubre (en realidad en noviembre) de 1917 constituye, de facto, la primera vez que se creaba con éxito un estado en pleno funcionamiento, de carácter marxista. El marxismo o socialismo científico, creado por Karl Marx (1818-1883) y puesto por escrito en el manifiesto comunista escrito por el mismo (1848), es un movimiento que busca la igualdad entre los individuos, busca acabar con la injusticia social y abolir de una vez por todas el elemento social que ha esclavizado durante siglos al proletario, la burguesía. El discurso y la situación es perfecta: es utópico, es convincente, la gente no está contenta, y si además le sumamos unos buenos oradores con más labia que sentido común y algo de demagogia, tenemos el caldo de cultivo perfecto, y este caldo es Rusia. Evidentemente, las personas que se resistían a cumplir la voluntad del zar a rajatabla sin importarles las consecuencias pueden ser considerados héroes, pero la realidad va mucho más allá. A Lenin y sus compinches, les podemos atribuir más de 40 millones de asesinatos entre hambrunas provocadas, represión política y asesinatos sistemáticos de personas. ¿Es este el precio a pagar por una revolución? Si bien no podemos decir que el comunismo sea sinónimo de asesinatos en masa, tampoco podemos obviar que un movimiento que pretendía ayudar al pueblo de la manera más democrática posible, acabó por resultar en una de las matanzas más sangrientas de nuestra historia. De nuevo, otra contradicción más en nuestro comportamiento.

Es la sed de poder la que provoca que estos ejemplos que he expuesto no terminen bien. La sed de poder es una de las características que acompaña al ser humano desde tiempos prehistóricos; y que de manera casi obligatoria nos ha impulsado a cometer actos atroces contra nosotros mismos, y aunque siempre ha habido movimientos de resistencia y algunos se hayan salido con la suya, la historia nos muestra que el humano es el único animal que es capaz de tropezar 2 veces con la misma piedra. Pero no nos detengamos aquí aún. Mientras en Vietnam se cocía una revolución, como ya he explicado previamente, en Francia, durante la ocupación nazi, hubo también actos de resistencia por los propios ciudadanos franceses.

Corría el año 1940, la guerra había vuelto, Europa, atemorizada, le intenta plantar cara al régimen Nazi. Dentro de Alemania, gobernada por el NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiter Partei), vulgarmente conocido por partido Nazi y por las temibles SS, nadie se resiste: la oposición ha sido prácticamente exterminada y enviada a campos de concentración como Sachsenhausen, la prensa está totalmente controlada por el partido, el derecho a la libertad de expresión y de reunión ha sido suprimido. Aun así, los alemanes, asombrados por la rápida victoria de su país sobre Polonia, están exultantes. Esta nueva Alemania, gobernada con mano de hierro por Adolf Hitler (1879-1945) y sus secuaces, no opone ningún tipo de resistencia frente al gobierno dictatorial.

Entonces, como si un rayo golpease de repente a los países de Europa occidental, un 26 de mayo de 1940, la Wehrmacht invade Bélgica y Francia a través del profundo bosque de las Ardenas; Luxemburgo y Holanda. Tan solo 1 mes después del estallido de la batalla por Francia, el gobierno de Paul Reynaud se rindió. Tras el establecimiento del régimen autoritario, colaboracionista de los alemanes, la conocida como Francia de Vichy (1940-1944), presidida por el mariscal de campo Philippe Pétain, los ciudadanos franceses contrarios a la ocupación fueron llamados a armas por el autodenominado comandante de las fuerzas armadas de la Francia Libre, el general Charles de Gaulle (1890-1970). Este, llamó a la resistencia armada en contra de los alemanes, apeló al espíritu nacionalista francés para ayudar a los aliados y para intentar mantener la moral francesa alta. Aunque después de la guerra, de Gaulle, diría que Francia se reconstruyó a partir de la resistencia francesa, la realidad magnificada e idealizada, dista bastante de la realidad. Sin entrar demasiado en detalle, las historias que se relatarían después de la guerra a cerca de la resistencia serían relatos algo modificados para alentar la llama del nacionalismo francés, una mera cuestión propagandística. ¿Pero, en esto ha degenerado la conocida resistencia francesa, en una mera cuestión propagandística? La verdad es que hubieron bastantes partisanos que se opusieron a la ocupación nazi y este hecho ya es heroico. Aunque después se haya ensuciado algo la verdad, lo cierto es que actos tan valerosos de resistencia solo se dan en las situaciones límites, en situaciones donde el ser humano se ve obligado a luchar con todas sus fuerzas para

resistir los fuertes vientos que por desgracia a veces soplan en contra nuestro.

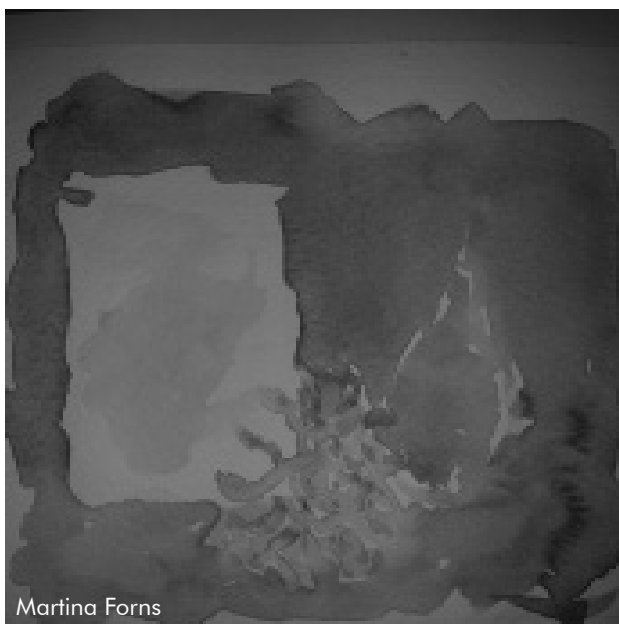
Es en estas situaciones donde nos vemos obligados a hacer lo impensable, a aliarnos con el mismo mal personificado o el enemigo en pro de una causa: el enemigo de mi enemigo es mi amigo. De hecho, también en el contexto de la segunda guerra mundial, después de la rendición de Francia y la humillante firma del II armisticio de Copiégne, Winston Churchill (1874-1965), primer ministro del Reino Unido, que se hallaba solo junto con los estados Unidos de América, presididos por el demócrata Franklin Delano Roosevelt (1882-1945), a partir del bombardeo de Pearl Harbour (7-12-1941), se ve obligado a aliarse con la URSS. Fue a partir de aquí cuando la guerra empezó a girar a favor de los aliados, e Inglaterra, mermada por los bombardeos alemanes, que había hecho un acto de resistencia colectivo contra los alemanes ejemplar, finalmente resistió. Churchill, antes de la conferencia de Yalta, donde las potencias aliadas decidieron el futuro de Europa de manera arbitraria (algo en lo que ya tenían experiencia), dijo: me aliaría con el mismo diablo para vencer a Hitler.

Finalmente me gustaría acabar con unas conclusiones para este ensayo. A lo largo de este escrito, he ido mencionando algunos de los ejemplos que yo considero que son más importantes y que más han influido en nuestra sociedad. Sobre todo, he ahondado en la figura de Francia como potencia mundial, ya que considero que es un país ejemplar en la actualidad y al que le tenemos mucho o todo que agradecer a pesar de sus muchos problemas y contradicciones ya expuestas anteriormente. Es gracias a sociedades como la inglesa, la estadounidense o la francesa que hoy disfrutamos de sociedades democráticas y de un mundo que, aunque puede llegar a ser muy injusto, es mejor de lo que cualquier persona podría haber imaginado hace décadas. Cabe recordar que, en España, hace apenas 40 años estaba regida por una brutal dictadura que oprimía derechos fundamentales que para nosotros son nuestro pan de cada día. En parte gracias a la muerte de Franco el año 1975 y a la resistencia que algunos pocos ofrecieron al gobierno franquista, hoy disfrutamos de un país algo caótico, pero en definitiva mejor.

La resistencia es necesaria. Aunque parezca que estemos siempre en el rumbo correcto y que nues-

tra opinión, al ser la de la mayoría, es correcta, siempre tiene que haber alguien que se oponga, siempre tiene que haber alguien que esté en el otro plato de la balanza, y aunque su peso no sea ni mucho menos el mismo que el de la mayoría, se ha de hacer notar. ¿Qué sería de nosotros sin este grupo que se opone, por loco que parezca, a lo que opina la mayoría? o ¿qué sería de los movimientos feministas como las manifestaciones del pasado 8-M si en el s.XIX y s.XX las mujeres no se hubiesen resistido a la sociedad machista que les rodeaba? Posiblemente, sin la aparición de grandes pensadores y filósofos, sin nadie que nos guíase fuera de la caverna, seguiríamos encadenados, viendo figuras distorsionadas y aterradoras.

Es gracias a ejemplos de resistencia como los que he expuesto que, ahora, aunque no veamos la realidad tal y como es, cada vez la empezamos a ver más clara. Progresivamente, vamos dilucidando lo que es justo y lo que no, el bien y el mal y esto es gracias a toda esa gente que ha luchado no por ellos mismos, sino por sus descendientes, por los que vendrán. Y es por eso por lo que nosotros no deberíamos dejar nunca de resistirnos, no por nosotros, sino por nuestros hijos y nietos, por la humanidad. Resistiremos porque no nos queda otro remedio; resistiremos porque la humanidad depende de nosotros, y nosotros dependemos de los que saben mirar más allá; de los que nunca se dan por vencidos y de aquellos que nos marcan el camino hacia un futuro próspero como sociedad, porque si algún día no somos capaces de resistirnos, podemos darnos por muertos ya. Resistiré, para seguir viviendo.

Martina Forns

La resistència flota ingràvida

Un recorregut al llarg de la història de la resistència

Pol Villaverde

La resistència és, ha estat, i sens dubte seguirà sent, una qüestió molt present a totes les societats arreu del món. Aquest concepte abasta àmbits d'allò més diversos però té una especial influència política. Al llarg de la història no han estat pocs els moviments o les persones que s'han valgut d'actes més o menys simbòlics per oposar-se a l'ordre establert, al status quo. Podem afirmar, per tant, que la resistència és la negació d'una cultura, religió, ètnia o corrent de pensament a sotmetre's a una realitat que li és adversa. La resistència ha pres nombroses formes com ara la desobediència civil, la vaga, la revolució, el boicot o les manifestacions i ha estat present a totes les societats fins l'actualitat. És més, resistir ha servit com a impuls per iniciar moviments decisius històricament. Al marge d'altres consideracions sobre el concepte, la resistència és quelcom transversal i universal que s'ha utilitzat amb finalitats molt diverses per part de persones molt diferents però que és indubtablement una eina imprescindible per l'avenç de drets i llibertats en tant que reivindica les conquestes socials assolides i exigeix la seva validesa per seguir progressant en aquest sentit. Aquesta visió coincideix en bona mesura amb la dialèctica emprada per Michel Foucault en referència a la distribució del poder. D'altra banda, no és menys cert que la resistència també es troba en les elits dominants de cada societat que al llarg del temps i de forma aclaparadora s'han aferrat al poder, sovint resistint els embats de la població. Fins i tot podríem remetre'ns a la idea "si volem que tot segueixi com està és necessari que tot canviï" com a mètode de subsistència d'aquells qui han ostentat posicions privilegiades.

És per tot això que en endavant aquesta reflexió constatarà la necessitat de la resistència i plasmarà l'evolució d'aquest concepte en relació al guany o la pèrdua de poder popular en diferents moments de la història per demostrar que, efectivament, la resistència està present a qualsevol model de societat i que, a més, hi té un rol molt rellevant. Es tracta de fer un recorregut històric recolzant-nos en la capacitat de la literatura per reflectir la societat d'una època i aturant-nos en exemples significatius per comprendre la idea de resistència amb la seva complexitat.

Per poder copsar la profunditat d'aquest terme amb certa perspectiva cal remuntar-nos a la civilització grega, bressol de la democràcia i dels valors que, en gran mesura, encara perduren i pels quals es regeix la nostra societat occidental. Durant un període d'inestabilitat social al segle VI aC, Soló va rebre l'encàrrec de recuperar l'harmonia social a Atenes. Així doncs, va impulsar reformes que obligaven a les classes benestants a cedir part del seu poder a la ciutadania i, tot i que el model atenenc no era perfecte, el nou sistema de govern donava la veu al poble. Tothom podia exercir l'ús de la paraula gràcies a l'anomenada isegoria per tal convèncer als ciutadans de l'assemblea de les mesures més idònies per millorar el govern de la ciutat. Però això no era tot, no hi havia prou amb el dret a ser escoltat, també calia fer servir la paraula amb criteri i amb voluntat de fer el bé d'acord amb la parrhesia, allunyant-se de les mentides còmodes per afrontar les realitats incòmodes amb virtut.

Aquesta societat antiga que es nodria del poder popular i d'un sistema de participació ciutadana sense precedents, va nodrir, al seu torn, a algunes de les ments més brillants de la història. Fills d'una societat on les idees estaven al centre van néixer ments com les d'Aristòtil, Arquímedes, Plató, Pitàgores, Èsquil o el propi Heròdot que van protagonitzar avenços en àmbits molt diversos, des de la filosofia i la història fins a la ciència i matemàtiques passant pel teatre i l'arquitectura. Són, fet i fet, els pares de la intel·lectualitat i de la visió actual del coneixement i són el fruit d'un model que es con-

Andrea Ramón-Cortés

traposa amb, per exemple, el feixisme, que veurem més endavant.

Entre totes aquestes figures d'autoritat destaca el cas del reconegut filòsof Sòcrates, qui va ser con-

demnat a la pena de mort l'any 399 aC, acusat de corrompre la joventut introduint nous déus. Segons relata el seu deixeble Plató en l'*Apologia de Sòcrates*, el mestre podria haver eludit la condemna i salvat la vida per la influència d'amics seus però va decidir assumir el veredict i morir d'acord amb la llei. Si el senat democràtic l'havia trobat culpable, ell havia de ser coherent amb els seus plantejaments polítics favorables a la democràcia i morir sense oposició ja que ell era fill d'aquest sistema.

Aquest acte d'integritat moral pot suposar un signe de submissió i no resistència enfront de la injustícia però cal tenir en compte que Sòcrates va ser condemnat d'acord amb les lleis establertes democràticament. A més, existeixen exemples que plantegen, probablement per primer cop, una de les formes que pren la resistència i que, per exemple, va ser utilitzada per Rosa Parks: la desobediència civil. És el cas de la tragèdia de Sòfocles *Antígona*, que aborda la qüestió de la legitimitat de la llei. Sòfocles sosté amb aquesta història una visió marcadament religiosa de la realitat, habitual en les seves obres, ja que castiga a Creont per haver transgredit els límits del que és pròpiament humà quan nega la voluntat divina a l'oposar-se a l'enterrament del cadàver de Polinices tal i com s'hauria de fer d'acord amb els preceptes religiosos. Ell es considera amb autoritat suficient per dictar les lleis de la terra obviant la voluntat divina i la protagonista, Antígona, decideix arriscar el seu benestar terrenal i desobeeix prioritzant els valors a la llei injusta. Antígona planta cara al mal assumint el terrible càstig imposat per Creont. Finalment, però, Creont rectifica i allibera a Antígona per permetre l'enterrament. Així doncs, aquesta obra de Sòfocles és la justificació de la desobediència i, a més, culmina exitosament per a qui l'exerceix apel·lant a un sentit de la justícia carregat de connotacions religioses però que ha de ser entès en el seu context històric i que, extrapolat als temps presents, equivaldria a la percepció de la justícia ètica i moral. És a dir, que resistir està justificat i és necessari mentre sigui per aconseguir un bé superior i universal.

En aquest cas, la visió que es manifesta és radicalment oposada a l'actitud de Sòcrates respecte la seva pena de mort, que avantposa la llei del poble a la justícia real arribant a l'extrem de sacrificar la seva vida. A l'*Antígona* es produeix ben bé el contrari ja que els ideals imperen sobre unes lleis que només ho són en la mesura en què tenen el

recolzament popular. Malgrat aquestes diferències, és innegable que els dos casos posen de manifest que la resistència pot ser utilitzada per aconseguir la justícia.

També Sòfocles és l'autor de la tragèdia *Èdip Rei* que, tal i com passa a *Antígona* tracta el tema d'ultrapassar les normes religioses. Aquest cop, és locasta qui desacata la voluntat celestial i incita a Èdip a seguir amb les seves investigacions en contra de la religió. En aquest punt es pot establir un paral·lelisme entre la situació d'insubmissió de locasta amb l'actuació de Eva al relat bíblic de la creació quan desobeeix i menja la fruita prohibida. En les dues situacions les conseqüències suposen la desgràcia de les generacions futures i transmeten un missatge de conformisme alineat amb els interessos que tradicionalment s'atribueixen a les elits dominants.

La qüestió de la religió cristiana enllaça amb un altre acte de resistència com és la resistència a la persecució religiosa que van patir els cristians en el si de l'imperi romà. Curiosament, i avançant en l'eix temporal, observem que segles més tard serà el cristianisme qui impulsarà una persecució per raons de religió amb l'aparició de la Santa Inquisició, les croades i la situació de la població musulmana i jueva a la península Ibèrica durant el regnat dels Reis Catòlics. L'antisemitisme va forçar a milers de jueus a convertir-se al cristianisme o com a mínim a aparentar-ho per tal d'evitar una mort a la foguera. Tant si van mantenir-se fermes i van assumir la mort sense amagar les seves creences com si van simular una conversió reduint la pràctica religiosa a la clandestinitat podem observar que es resistiren a abandonar la seva fe. A propòsit d'això, ja s'albirava llavors un profund odi cap al poble jueu des d'alguns àmbits de la societat que perduraria i tindria el seu moment més cruent al segle XX.

Fem ara una ullada a com la resistència en els més diversos camps de la societat va tenir el seu reflex en la literatura de l'Edat Mitjana. La novel·la picaresca *El Lazarillo de Tormes* exposa amb molta versemblança la dura vida d'un noi que malviu en una societat on ho té tot en contra. Lazarillo passa gana però utilitza l'astúcia per resistir en un món hostil sense justícia social en que es veu discriminat pels seus orígens humils. Aquí es demostra que la resistència no tan sols es limita a l'àmbit polític

sinó que també té una vessant individual i fins i tot psicològica que els estudis de Sigmund Freud relacionen amb els instints naturals.

Un altre exemple de com la injustícia i l'abús són les llavors de la resistència el trobem en l'obra de Lope de Vega *Fuenteovejuna*, on la resistència es protagonitzada pel conjunt d'habitants d'un poble. Aquesta, basada en fets reals, mostra els excessos del comendador Fernán Gómez, qui exercia el seu poder abusant de dones al seu capritx amb total impunitat. Després de mesos suportant les accions del tirà, els vilatans de Fuenteovejuna decideixen revoltar-se contra l'opressor. I ho fan liderats per una de les dones que ha patit els abusos del Comendador en un acte de dignitat col·lectiva que els porta a assassinar al dèspota de manera sagnant i violenta. Així doncs, ens trobem davant d'un cas de resistència exercida amb violència i que pren forma de revolta, una expressió de dissidència que s'ha anat repetint al llarg de la història. Però si hi ha quelcom que destaca en aquest relat és la utilització per primera vegada del personatge poble, fent de Lope de Vega el pioner. No és un individu sinó el col·lectiu qui mata a Fernán Gómez. Més endavant, quan s'intenten establir els responsables del crim i tot i sotmetre a tortures a la població per aconseguir una confessió, mai no s'arriba a trobar un únic culpable i la resposta obtinguda a la pregunta de qui va matar el Comendador no és altra que el cèlebre "Fuenteovejuna, todos a una".

Aproximadament a la mateixa època s'esdevé una situació que tindrà les seves derivacions referents a la resistència. Al 1492, Cristòfor Colom va arribar a Amèrica per primer cop i això va suposar el principi de la fi de les civilitzacions precolombines i una gran riquesa material per a l'Imperi Espanyol. La colonització va acabar amb la vida de milers d'indígenes disminuint la població de nadius americans en un 95%. Hi ha qui nega l'existència d'un genocidi per part dels colons espanyols i relaciona l'elevadíssima mortalitat amb l'arribada de malalties i una suposada "fragilitat biològica" dels pobladors d'Amèrica mentre d'altres afirmen que hi ha indicis més que suficients per demostrar el tracte degradant i l'actitud amoral d'aquells qui, en pro de l'evangelització, haurien torturat, violat, i assassinat. En qualsevol cas, el que és innegable és la situació de persecució a la que van estar sotmesos els pobles indígenes. Aquest fet s'ha repetit en diferents moments de la història amb processos

de colonització i posa de relleu l'existència d'una resistència per part d'aquests pobles que han de lluitar per mantenir una llengua, cultura o religió pròpies en un planeta cada cop més globalitzat. La lluita per subsistir de minories de tota mena dona lloc a l'aparició de resistència.

Miquel Barbero

És el cas dels processos de descolonització que es van anar produint al llarg dels segles XIX i XX en diferents indrets del planeta. Destaca el cas de l'Índia que, a més, té una incidència molt notable sobre el tema

d'aquesta reflexió ja que ha esdevingut l'exemple per antonomàsia del que és la resistència pacífica. Aquesta mena d'oposició a les autoritats invasores britàniques que governaven el país és encarnada per la figura de Mahatma Gandhi. Aquest activista, famós arreu pels seus mètodes no violents en la voluntat política d'independitzar-se de l'Imperi Britànic, va ser recolzat per altres figures il·lustres com ara George Orwell gràcies a la forma en que va defensar la seves postures. Així doncs, la resistència pacífica va aparèixer amb força i va assentar un precedent que seria seguit en altres reivindicacions.

Per abordar el tema de la diferència entre resistència revolucionària i venjança podem utilitzar de referent Nelson Mandela a Sud-àfrica. Ell va defensar els principis d'acció no violenta per enfrontar-se a l'apartheid i va ser empresonat durant 27 anys. Quan va sortir-ne, va rebre reconeixement internacional per la seva causa, va guanyar un Premi Nobel de la Pau i va esdevenir president de Sud-àfrica en les primeres eleccions multirracials del país. Durant el seu mandat, lluny de cercar venjança i castigar aquells qui havien defensat la segregació racial, va impulsar un procés de reconciliació que es desmarcava de l'odi. Aquest cas juntament amb el de Gandhi contradiu l'argumentació que postula que

la resistència implica violència indefectiblement i exposa que la via pacífica és factible.

Existeix també literatura que parla de resistència en processos de descolonització i posa de manifest la situació d'inestabilitat en que van quedar els països que havien format part d'un imperi colonial. El llibre *Pallassos i monstres* d'Albert Sánchez Piñol aborda la qüestió dels règims dictatorials que van establir-se a l'Àfrica amb la connivència del món occidental utilitzant un to irònic i humorístic. De forma similar, el llibre del mateix autor *Pandora al Congo* retrata amb tocs fantàstics la impunitat de dos nobles britànics al forçar a l'esclavatge a desenes de negres en una explotació minera al Congo. La idea de resistència apareix quan aquests últims es revoltien i escapen, deixant desemparats als explotadors. De fet, podem observar nocions de resistència en altres obres del mateix autor com *La pell freda* o *Victus*, que relata els fets del setge a Barcelona de 1714.

Retornem al segle XVIII per valorar la idea de resistència en la literatura de la il·lustració de la mà de Voltaire amb *Càndid o l'optimisme*. La història és de facto un text augmentatiu que pretén rebatre les tesis del filòsof optimista Leibniz, qui afirmava que vivim en el millor dels mons possibles. Per fer-ho, Voltaire utilitza un protagonista innocent que pateix terribles desgràcies i escolta els esfereïdors relats d'altres. Finalment, arriba a la conclusió que Leibniz està equivocat i que tot el mal que ha conegut demostra que la realitat no és la millor possible. Ara bé, ell pren la decisió de no resistir i adopta una posició conformista. Al considerar que qualsevol canvi per modificar la realitat és estèril, decideix viure aïllat amb els seus amics més propers i trobar una ocupació. Per aquesta raó la novel·la acaba amb la mítica frase "[...] hem de cultivar el nostre hort", indicant que cal trobar un entreteniment per fer la vida més suportable. En aquest cas, doncs, Càndid renuncia a la resistència de la mateixa manera que ho va fer Sòcrates amb l'abnegació que suposa acceptar la mort tot i tenir la possibilitat de salvar-se.

Per contra hi ha Faust, un home que no es volia conformar amb el coneixement reservat als humans i va pretendre arribar a una comprensió total en la seva ànsia per acumular saviesa. Quelcom similar passa amb el doctor Victor Frankenstein, el creador del monstre a *Frankenstein o el modern*

Prometeu de Mary Shelly. A l'obra, Victor s'atorga a si mateix la potestat de crear vida a partir d'òrgans inerts de cadàvers, una capacitat que tan sols pertany a Déu, i aleshores transgredeix allò propi dels humans tal i com hem vist amb *Locasta*. Seguint aquesta línia trobem el mite de Prometeu al que fa referència el propi títol de l'obra de Shelly. Aquest relat busca l'origen de la raó característica dels humans en l'acte de generositat de Prometeu, qui va robar el foc als déus per donar-lo a la humanitat i millorar així la nostra existència, essent considerat per molts el primer filantrop. Al conèixer això, Zeus va castigar Prometeu per la resta de la eternitat. Faust, el doctor Frankenstein i Prometeu es resisteixen a conformar-se amb un món limitat i des d'aquest inconformisme plantegen debats diversos com ara el de la bioètica que encara perduren avui en dia. L'inconformisme o les perspectives de millora poden ser també un motor per la resistència.

Pocs anys després de la redacció de *Frankenstein*, van arribar les revolucions liberals culminades amb la revolució de 1848. Aquestes impulsaven uns canvis que, a Europa, van tendir cap a la implementació del parlamentarisme i la creixent importància de la classe burgesa a la societat a partir de la Revolució Industrial. Tot i la resistència de la noblesa, casta privilegiada fins al moment, aquest estament va quedar relegat a un paper secundari a mesura que la indústria, i per tant la burgesia, guanyaven pes. Tant és així que el capital va substituir a la sang progressivament com a raó de poder, tendència iniciada amb la Revolució Francesa. Uns quants anys més tard, quan Karl Marx va publicar *El Capital* i *El manifest comunista* juntament amb Friedrich Engels va sorgir una forma de resistència al model capitalista que justificava a través del materialisme històric la necessitat de crear un model alternatiu.

No va ser fins la revolució d'octubre de 1917 que el sistema comunista es va implantar a Rússia. Després d'anys del model tsarista de l'Antic Règim i repressió com la del diumenge sagnant de 1905, les estructures de poder que en van sorgir, els soviets, van esdevenir peces clau en el nou règim del país. La URSS, que havia nascut per resistir enfront d'un model injust d'acord amb els seus propis impulsors, va convertir-se ràpidament en un estat totalitari sota el control ferri de Stalin. Durant el seu govern, va reprimir-se la dissidència, es van crear els gulags i milions de persones van ser exterminades.

Veiem una situació en què quelcom que havia sorgit del poble per resistir l'absolutisme va transformar-se en una càrrega per a les llibertats. Més enllà del PCUS tots els partits van ser aniquilats i qualsevol forma de resistència era reprimida sistemàticament.

Seguint amb els totalitarismes descrits per Hannah Arendt, arribem a l'aparició de la ideologia feixista encarnada en figures com Mussolini, Franco o Hitler. A Alemanya, l'enemic utilitzat pels nazis com a cap de turc van ser els jueus, continuant amb l'antisemitisme que hem mencionat anteriorment. Aquests van haver de resistir els embats dels nazis, que van començar a augmentar la seva duresa a partir de les lleis de Nuremberg de 1935 i es veuen reflectides en les condicions inhumanes dels camps de concentració i extermini durant l'Holocaust. Unes condicions que estan explicades amb tota la seva cruesa al llibre *Si això és un home* de Primo Levi i que queden retratades amb originalitat a la novel·la gràfica *Maus* d'Art Spiegelman.

Una de les característiques comunes en tots els totalitarismes és l'intent d'establir un pensament únic entre la població. La persecució a la dissidència es produïa, sobre tot, en l'àmbit de l'educació i el coneixement així com amb els mecanismes d'accés a la informació que solien reduir-se a propaganda del partit al poder. Per això cal posar en valor les idees de llibertat d'opinió, de religió i d'expressió que no són més que manifestacions de la isegoria

Miquel Barbero

grega a l'edat contemporània. Dins del marc d'acions repressives en contra de la llibertat de pensament trobem la crema de llibres que retrata la novel·la *Fahrenheit 451*. És més, els intents inútils de posar límits a l'humor mitjançant lleis, un tema que dóna per molt de debat, també són mesures que van tractar de ser imposades per "[...] aquells fabricants de faixes / altrament dits, feixistes."

Els darrers exemples que hem analitzat són fets que han marcat el segle XX i tenen quelcom en comú: van desvetllar el fenomen de la resistència entre els civils que en molts casos va propagar-se a través de vinyetes, pel·lícules o llibres prohibits i censurats. Arribem ja al segle XXI, que ha connectat el món globalitzant l'economia però també globalitzant els problemes i augmentant exponencialment l'abast de les crisis. Ara existeixen vincles a Internet que ens permeten connectar-nos amb gent d'arreu per unir forces en reivindicacions col·lectives amb una facilitat que els ciutadans atenesos mai no haguessin imaginat. Ara bé, aquestes no són xarxes completament lliures, són aplicacions que pertanyen a empreses multinacionals amb interessos i motivacions pròpies i en contacte directe amb els governs de les potències mundials segons ens van mostrar les revelacions d'Edward Snowden. Les xarxes socials i els telèfons mòbils són una arma de doble tall: d'una banda ofereixen la possibilitat de connectar-nos a milers de quilòmetres de distància però d'altra poden esdevenir un mecanisme de control extremadament sofisticat. Al llibre de George Orwell *1984* ja es planteja una distòpia en que les possibilitats de resistir es veuen reduïdes pel control absolut al que se sotmet els individus. Centrant-nos en l'entorn més proper, apreciem reptes que tenen a veure amb la resistència en la recent vaga feminista del 8 de març, el moviment independentista català amb una especial significació del referèndum de l'1 d'octubre de 2017 o les protestes dels pensionistes resistint-se a acceptar la minsa, si no ridícula, pujada de les pensions del 0,25%. Això té implicacions pel que fa a la resistència i fa plantejar un debat sobre el paper que juga aquesta idea avui en dia.

Al llarg del text s'ha demostrat que la resistència ha estat present en diferents moments històrics i ha tingut el seu reflex sobre la literatura de cada època. A l'antiga democràcia atenenca, el concepte de resistència planava en els textos i les accions de figures d'una gran envergadura com són Sòfocles

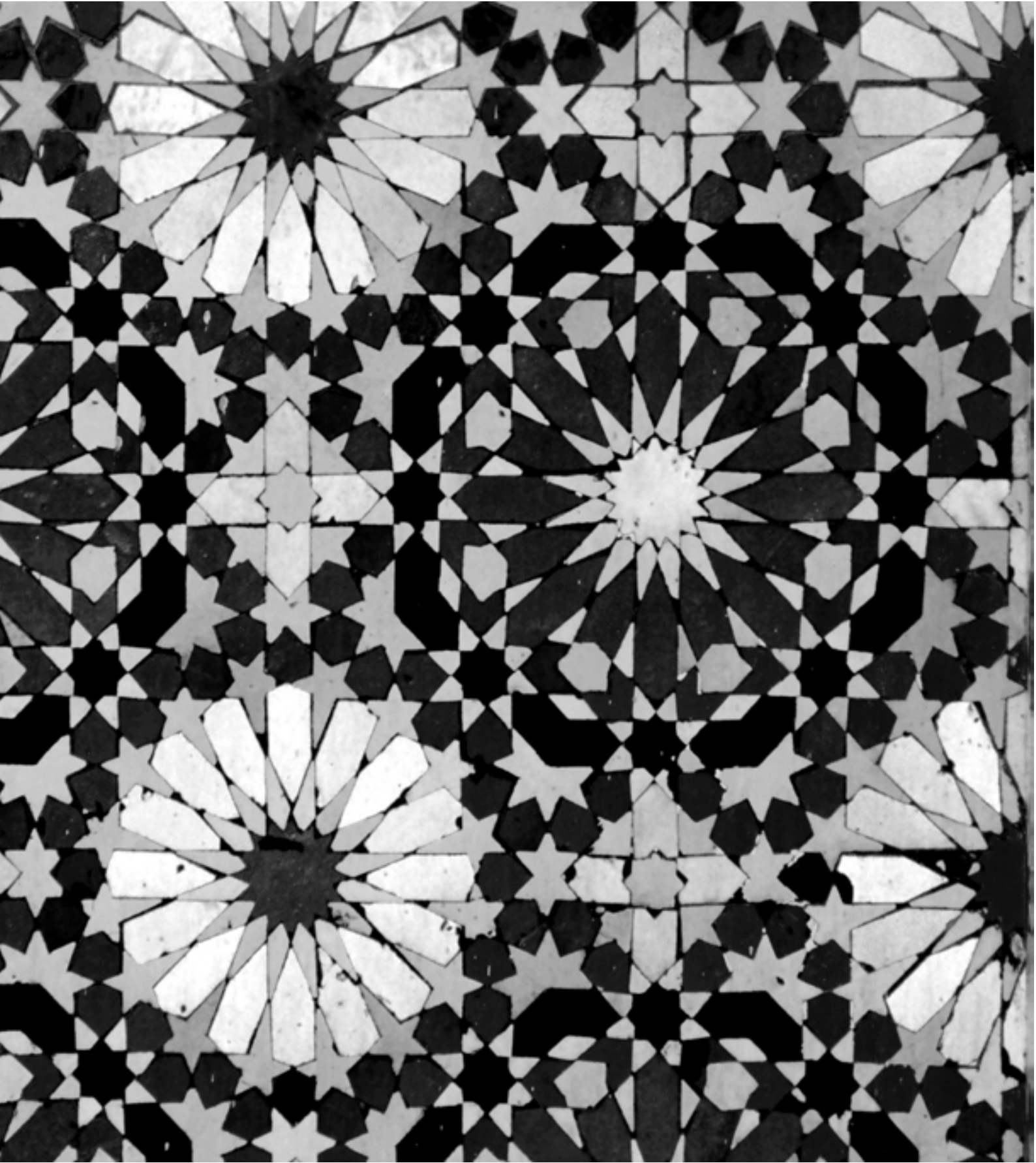
i Sòcrates. Més endavant, hem observat els nexes que uneixen diferents cultures, un d'ells la resistència, i ens hem valgut de la fe cristiana per exemplificar com els perseguits de vegades es converteixen en perseguidors. D'aquesta manera, hem valorat aspectes de resistir gràcies a la literatura de la mà de *Fuenteovejuna* i *El Lazarillo de Tormes* que plantejaven un enfocament individual o col·lectiu de la qüestió. Tot seguit, ens hem endinsat en el fenomen de la colonització des de l'edat mitjana fins l'actualitat i els processos de descolonització ajudats de la literatura de ficció d'Albert Sánchez Piñol i ho hem exemplificat amb els casos de Índia i Sud-àfrica, molt significatius per abordar la resistència des d'una perspectiva no violenta: la resistència pacífica. Gandhi i Mandela han passat el relleu a Voltaire i Mary Shelly per explorar la dimensió més filosòfica del terme que protagonitza aquesta reflexió fent èmfasi en el xoc de conformisme i inconformisme. Amb Marx i Stalin hem presenciat dues cares d'una mateixa moneda, el comunisme, amb connotacions molt diferents per enllaçar, tot seguit, amb els totalitarismes dels que parla Hannah Arendt i arribar al feixisme. Això ha donat pas a valorar la resistència des de la literalitat de la paraula, plantejant les dificultats per a la supervivència jueva durant l'Holocaust. Per acabar, hem arribat als nostres dies exposant alguns dels múltiples reptes de futur que afronta la humanitat d'avui sobre els que tan sols nosaltres tenim la capacitat de decidir.

Arribat aquest moment, actuarem amb l'abnegació de Sòcrates o ens rebel·larem com Antígona perseguint la justícia? Afrontarem la resistència individualment com el Lazarillo o lluitarem amb l'esperit col·lectiu de *Fuenteovejuna*? Utilitzarem mètodes violents com els de la Inquisició o escollirem la via pacífica encarnada en la personalitat de Gandhi? Ens conformarem com Càndid o encetarem una perillosa cerca a la manera de Faust o Prometeu? En definitiva, resistirem en la defensa dels nostres valors amb independència de quins siguin?

Aquestes preguntes floten, ingràvides i incertes, a l'aire, a l'espera d'unes respostes que només nosaltres tenim.

MARAGALLIANS

Patrícia Casado

Paternal de Joan Maragall

Ana Hidalgo

Tornant del Liceu en la nit del 7 de novembre de 1893.

Furient va esclatant l'odi per la terra,
regalen sang les colltorçades testes,
i cal anà a les festes
amb pit ben esforçat, com a la guerra.

A cada esclat mortal - la gent trèmola es gira:
la crudeltat que avança, - la por que s'enretira:
se van partint el món...

Mirant el fill que mama, - la mare que sospira,
el pare arruga el front.

Pro l'infant innocent,
que deixa, satisfet, la buidada mamella,
se mira an ell, - se mira an ella,
i riu bàrbarament.

Em dispo a comentar el poema "Paternal" escrit l'any 1893 i inclòs dins del recull *Poesies* publicat al 1895, obra del poeta Joan Maragall i Gorina. Maragall va néixer el 10 d'octubre de 1860 a Barcelona i morí el 20 de desembre de 1911 a la mateixa ciutat. És considerat un dels pares de la poesia catalana modernista. El 1895 juliol va ésser elegit president de l'Ateneu Barcelonès i hi pronuncià el discurs "Elogi de la paraula", i el 1904 guanyà la Flor Natural als Jocs Florals de Barcelona amb la poesia "Glosa" i va ser proclamat Mestre en Gai Saber.

La seva obra pertany al moviment cultural del Modernisme que es produeix a Europa a finals del segle XIX i al començament del segle XX, en tota ella s'hi respira un vitalisme exaltat que expressa la naturalitat emesa des de l'experiència personal. La base ideològica del modernisme català són el nacionalisme i el progressisme, i l'objectiu fou transformar la societat catalana, especialment la burgesia. Tanmateix una de les idees més importants d'aquest moviment era fixar-se en Europa i posar els ulls en ciutats com París, Londres o bé d'altres, per conèixer els moviments que practicaven els altres artistes europeus.

Estem davant d'una composició poètica moderna, que va contra el purisme de la lírica tradicional. La primera estrofa està formada per un quartet anisosil·làbic de decasil·lars i hexasil·lars, amb rima consonant creuada i amb acabaments femenins.

Martina Forn

La segona estrofa és una lira de cinc versos amb alternança entre els versos femenins i masculins. Finalment, en la tercera estrofa torna a la forma del quartet inicial però ara els versos són hexasil·lars i s'alternen els versos femenins i masculins altre cop. L'estructura mètrica és 10A, 10B, 6b, 10A / 6+6C, 6+6C, 6d, 6+6C, 6d / 6e, 6+6F, 4+4F, 6e. Al primer quartet el vers curt dona èmfasi a la paraula "festes" per donar intensitat al contrast amb el mot "guerra" del següent vers. En la segona estrofa la mètrica regular dels dos versos inicials amb els dos hemistiquis gairebé equilibrats crea una sensació sinistre. I, per últim, en l'últim quartet els dos hemistiquis curts creen una sensació d'incertesa abans de la imatge final.

Pel que fa a figures retòriques trobem antítesis entre les paraules "avança" i "s'enretira", i "festa" i "guerra"; així com una prosopopeia a "Furient va esclatant l'odi per la terra"; una comparació a "amb pit ben esforçat com a la guerra" del Liceu amb la guerra, o bé un paral·lelisme a "se mira an". Totes aquestes figures volen expressar l'enorme tensió sobre la que es construeix el text.

L'episodi que engloba el context d'aquest poema és la bomba del Liceu, un atemptat que va commocionar la ciutat, produït per una bomba que va llençar l'anarquista Santiago Salvador dins la platea del Gran Teatre del Liceu de Barcelona el 7 de novembre de l'any 1893. Maragall va ser-hi present amb la seva dona i les seves germanes. En arribar a casa, trasbalsat i commogut i al veure

la seva filla feliç i rient en braços de la seva dona, no es va deixar dominar per l'ambient tràgic i va veure en el somriure de la innocent una nova esperança de futur.

L'autor modernista fa una reflexió sobre la vida, la condició humana i la natura, a través d'una experiència real, sense renunciar a mostrar la brutalitat i la crueltat de la vida. El títol del poema fa referència a la paternitat: ell és el pare físic de la nena i, al mateix temps, de la nova poesia moderna catalana. El poema és un joc de contrastos entre la calma aparent del seu fill mentre mama i la violència al carrer. Parla de l'odi que es va escampant per la terra i esclata "furiat" i la crueltat dels homes que avança matant gent. Al mateix temps, mentre al món esclata l'odi i la crueltat, l'infant resol la tragèdia col·lectiva fent valer "bàrbarament" el seu dret a la vida i al riure. En definitiva, intenta tractar el tema social lligat de manera indestruïble a l'esfera personal.

La guerra tècnicament és un conflicte social en què dos o més grups s'enfronten de manera violenta sovint amb el resultat de mort i danys col·laterals, és la forma de conflicte sociopolític més greu i una de les relacions més comunes entre les civilitzacions més antigues. Es produeixen per motius diversos, així com les relacions de poder, les disputes econòmiques, ideològiques o bé territorials. Segons *La Enciclopedia mundial de las relaciones internacionales y Naciones Unidas* en els últims cinc mil cinc-cents anys s'han produït a la terra

114.513 guerres que han costat més de 1.240 milions de vides. Es data el primer conflicte bèl·lic cap a l'any 2450 a.C. que va enfrontar les regions sumèries de Lagash i Umma a causa d'unes terres de regadiu.

El món ha patit milions de guerres, des de la guerra dels Cent Anys, les Croades, la Primera i la Segona Guerra Mundial, la Guerra de la Triple Aliança, les Guerres d'independència hispanoamericanes, la Guerra dels Trenta Anys, la Guerra Freda, etc. Avui en dia encara hi ha moltes guerres actives, com a Síria des de 2011, a Afganistan, Pakistan, la República Centre-africana, Sudan del Sud, Somàlia, la República Democràtica del Congo, Nigèria... Molts d'aquests conflictes, com en el cas de Somàlia que començà fa més de dues dècades, afecten directament a la població, ja que després de tants anys en guerra la societat s'ha vist tan afectada que quan la guerra acabi els costarà molts anys tornar a la normalitat; els nens, per exemple, perden part de la seva infància fugint de la guerra per la por, si és que no es tornen soldats de ben petits.

Tot això no acaba aquí. Al segle XXI amb l'avenç de l'extremisme religiós com la brutalitat de l'Estat Islàmic, l'escassetat de recursos ja que els humans forcen el món més enllà dels seus límits, la gran desigualtat econòmica o la superpoblació, posen en risc l'ordre internacional. Ara mateix es parla molt de la possibilitat de l'esclat global d'un gran conflicte com els dos que van succeir al segle XX, una anomenada "Tercera Guerra Mundial". Aquesta predicció va començar amb l'ascens de Donald Trump i les seves idees a la presidència dels Estats Units i tindria a veure probablement amb personatges com Donald Trump, Vladímir Putin, les grans multinacionals, el ciberespionatge, el ciberterrorisme, la ciberseguretat o la ciberguerra.

En són tantes les guerres que ha patit el món i les que encara pateix, que ni tan sols ens n'adonem. No veiem el problema des de prop i potser ni en som conscients que això encara no ha passat, que no és història, és actualitat. Com ens recorda "Paternal", fa poc més de cent anys va esclatar una bomba dins del Liceu; aquest estiu passat, davant de la façana del mateix edifici es va produir un atac terrorista d'una enorme gravetat. El temps passa, però hi ha fets que es repeteixen.

La llibertat de Joan Maragall

Francesc Puchal

L'article de Joan Maragall titulat "Alma catalana" va ser publicat al *Diario de Barcelona* el 24 de gener de 1904. L'escrit inicialment formava part d'un recull de textos de la revista *Alma española*, la qual va proposar a diversos escriptors peninsulars reconeguts que elaboressin un article sobre la seva terra natal per mostrar la riquesa i varietat espanyoles. L'autor seleccionat per escriure el text sobre els catalans va ser Joan Maragall, aquest era amic d'altres grans autors també escollits per la revista, com Miguel d'Unamuno, amb el qual Maragall va mantenir una important relació epistolar.

Maragall va ser una de les personalitats més rellevants de la societat catalana del moment, al ser considerat un referent de l'opinió pública. Va néixer el 1860 i va morir el 1911 a Barcelona. En la seva obra, a banda de la producció poètica, destaca la producció en prosa, amb més de 500 textos, entre els quals trobem "Alma catalana".

Estem davant d'un article que va conviure amb el Modernisme, un moviment politicocultural que volia recuperar la cultura catalana al mateix moment que modernitzar el país. Aquest moviment va agafar molta importància en l'arquitectura deixant obres de grans figures com Antoni Gaudí o Josep Fontserè. Tot i això altres sectors de la cultura van patir també immensos canvis, com la literatura, passant d'una perspectiva regional i tradicionalista a una de més nacional, moderna i europeista.

Dins del Modernisme en el qual participava Maragall hi trobem el regeneracionisme, també present en la seva obra. Aquest moviment intel·lectual intentava analitzar objectivament les causes de la decadència espanyola. Un clar cas de revista regeneracionista és *Alma española*, la qual tenia un esperit rebel i liberal, també present en l'article escrit per Joan Maragall que estem comentant.

L'article té com a objectiu definir l'ànima catalana. Per a Maragall l'ànima d'un poble és la que brota a través del seu sòl, per això la nostra és clara i àrida. La terra catalana és dura però agraïda i per això estem acostumats al triomf pel tre-

ball. Som rudes i expansius a l'estimar la terra i el mar. Tampoc sabem manar ni servir, tots ens sentim i sentim als altres lliures, fins al punt que repugnem cedir la pròpia llibertat al no veure-ho necessari ni per a l'organització social, perquè ens veiem a tots capacitats per cuidar-nos de nosaltres mateixos. Per això Maragall diu que dins de cada català hi ha un anarquista.

Som bons treballadors i poc contemplatius, en comptes de tenir por a l'impossible de comprendre, aquest ens provoca rialles. Donem més importància a la història i als orígens que a la filosofia. Però estimem encara més la nostra llengua, el català. Disfrutem de les arts, destacant la música i el teatre al ser directes, ja que som gent franca. Però el que realment defineix l'ànima catalana és la llibertat, apresada del mar i dels cims de les muntanyes.

El text té una idea principal que se'ns presenta al final "He aquí el alma catalana: la libertad.". Els catalans tenim una ànima lliure que no admet submissió des del seu punt de vista. La llibertat no sols estava present en la seva obra, aquesta també va ser un factor clau a la vida política de Maragall. Ell mai es va inscriure en cap moviment polític, s'inclinava segons les seves idees de vegades amb uns, altres vegades amb els altres.

Coneixent tan bé l'ànima liberal catalana, ell va proposar l'ideal Ibèric: una federació que uniria com a pobles lliures totes les pàtries naturals de la Península Ibèrica, incloent-hi totes les llengües peninsulars. Aquest va ser el missatge clau de l'article "Visca Espanya", del 1908, una definició d'Espanya com a país integrador i respectuós amb tots els seus pobles. Tot i això ell era coneixedor de la realitat espanyola, un país endarrerit i amb alguns ciutadans que desitjaven la parla i escriptura d'una única llengua, l'espanyol.

En el seu text utilitza un llenguatge simple i entenedor. Això era molt característic de Maragall, el qual apostava pel llenguatge col·loquial, deslligant-se dels límits formals i convertint-se en un seguidor de la paraula viva. Aquesta s'oposava a les paraules

vanes, fent que els seus textos estiguessin lluny de la retòrica, utilitzessin la parla popular i tinguessin sempre present l'espontaneïtat i la sinceritat.

L'article de Joan Maragall a mi, personalment, em transmet molt. Per començar l'ús de llenguatge simple facilita la transmissió de sentiments, que de ben segur buscava l'autor. A més, aquesta transmissió de sensacions també és més directa en sentir-me molt identificat amb l'ànima que Maragall descriu, coneixedora que el triomf ve del treball i cercadora de llibertat, també amb un anarquista interior.

És bastant possible que el 1904, quan aquest text va ser escrit, realment existís una ànima catalana, unes característiques comunes en la majoria dels catalans a l'haver nascut, crescut i viscut a la mateixa terra ells i els que els educaren, no pel sòl on vivien sinó per l'educació i cultura amb les quals conviuen. Tot i això sempre hi ha excepcions i persones diferents, però realment defineix bé la percepció que tinc de com eren els catalans abans.

Tanmateix avui en dia no crec que existeixi una ànima catalana uniforme. L'ànima no ve del sòl, sinó de l'educació i la cultura que ens són transmises quan ens estem formant, a més de l'essència de cadascun de nosaltres, anterior a tot el que ens envolta abans de néixer. I a la Catalunya actual hi viu gent que té origen a moltes altres bandes i s'han format en altres cultures. Això fa que l'ànima catalana, que engloba a tots els que vivim a Catalunya, tant si hem viscut sempre aquí com si no som originaris d'aquí, ja que tots som catalans per igual, tingui pocs aspectes en comú.

Tot i les diferències entre la població catalana és cert que potser la majoria tenim un desig en comú que Maragall ja va veure fa un segle: la llibertat. I no parlo de llibertat o no política, un tema molt polèmic en l'actualitat, parlo de la llibertat en les nostres accions, en la nostra vida íntima o quotidiana. Volem ser el que decidim ser sobre nosaltres mateixos i no volem ser manats. Per què si nosaltres no prenem les decisions de la nostra vida, estem realment vivint la vida? O estem

deixant passar el temps fins que arribi la mort?

I encara no estic d'acord amb la idea que Maragall ens menciona a propòsit també de la llibertat: "repugnan cederla aún para la organización social, porque creyendo bastarse cada uno de sí mismo, no la sienten necesaria". He de dir que jo m'observo i a primera vista no veig necessari que m'estripin la meua llibertat per l'organització social, perquè em veig com un individu capacitat per prendre decisions valorant el bé i al mal, ni que siguin conceptes inculcats. Però sé, a l'igual que tots, que en ser humà em puc equivocar al prendre decisions i convé ressaltar que, a més, no totes les persones tenen una escala de valors concordant amb la nostra societat, alguns, fins i tot, actuen de forma violenta sense seguir els principis del respecte, la igualtat i la justícia.

Opino que aquesta forma de veure el món de Maragall és diferent a la meua, i potser a la vostra, pels fets que van ocórrer després de l'escriptura d'aquest article, la primera i sobretot la segona guerra mundial. Allà és on vam veure el diable en forma d'home que sortia de dins nostre com mai ho havia fet i actuava sense empatia i d'una forma atterradora. Coneixent aquesta altra realitat dels humans, que tots tenim dins, crec que s'han d'establir unes normes per a l'organització social per evitar tornar a veure aquella altra cara de la humanitat, molt present en totes les guerres, fins que a la terra tots els individus tinguem una conducta basada en els pilars d'un món millor, la igualtat, la justícia, el respecte i, naturalment, la llibertat.

RESSENYES

Alejandra Font

De l'Emili Villaverde al Pol Teixidor, amics de la vaca Piga i la formiga Teresina

Jacint Bassó

Aquell o aquella de vosaltres que sigui molt i molt i molt bon lector, gairebé no cal que llegeixi res més que el títol d'aquesta breu anotació, escrita a propòsit de la revista Generacions del 2018. Però si algú decideix acabar-la de llegir, perquè sap que el lector perfecte no existeix, quan surti del text sabrà alguna cosa més que, ara, encara no sap.

Per exemple, que Emili Villaverde i Pol Teixidor és una mena de gag que vaig descobrir per primera vegada en un llibre de poemes de Joan Brossa que diu: "Harpo Keaton / Buster Marx", dos versos trisíl·labs sense rima. Més enllà de la mètrica, el fragment "De l'Emili Villaverde al Pol Teixidor" inclou un nombre il·limitat de lectors que van, de moment, del segle XX al segle XXI, i que s'han conegut al Clos Montserrat, això és, a l'Escola BetànicaPatmos. Un el coneix tothom, l'Emili Teixidor, fundador de l'Escola Patmos i, segons explica el seu amic Ricard Torrents, "un mestre de fer lectors i un mestre de fer mestres de fer lectors"; l'altre, el coneix menys gent, és el Pol Villaverde, un estudiant lector de BetànicaPatmos que he conegut fa pocs mesos. Els separen molts anys i, de fet, mai no han parlat entre ells, però tot de fils invisibles als ulls els uneixen, fils que corren per les pàgines dels llibres, per les històries inventades o a través de personatges ficticis.

Per exemple, "la vaca Piga i la formiga Teresina", dos gags més que disposats acadèmicament són d'una banda la Formiga Piga, un personatge ideat per l'Emili Teixidor protagonista de múltiples llibres seus com ara *La volta al món de la formiga Piga*

(un decasíl·lab pla amb rima interna consonant) o *Els secrets de la vida de la formiga Piga* (un alexandrí sis més sis amb dues rimes internes, la primera consonant i la segona, assonant); i, dèiem, de l'altra, la Vaca Teresina, protagonista d'un llibre de Xavier Frías Conde que en la seva versió original es diu *A vaca Maruxa esquia en Valbabuxa* i traduït al català com *La vaca Teresina esquia a Vallfarina* (un altre alexandrí sis més sis amb rima interna consonant dels hemistiquis i una segona rima interna –"esquia"/"Vallfarina"- aquesta assonant). Ara no parlaré de les semblances evidents entre aquest llibre i els citats abans de l'Emili Teixidor. Ni tampoc m'allargaré amb qüestions mètriques, allò de què tan bé parla Salvador Oliva.

Però, podem fer més llarga la cadena? I tant! De la vaca Teresina a la vaca cega de Joan Maragall i d'aquesta a la vaca de Pere Quart si anem endavant. Però si anem enrera, ens trobem a *La genealogia de la moral*, de Friedrich Nietzsche, una reflexió intensa sobre la manera com miren les vaques. Ho sé per l'últim llibre del Josep Maria Esquirol, *La penúltima bondat*. I aquests dies previs a Sant Jordi, els diaris ens informen d'un llibre que s'està convertint en un fenomen mundial traduït a moltes llengües, en català *La vida secreta de les vaques* de Rosamund Young, és a dir, *The Secret Life of Cows* originalment. L'etcètera és inacabable. Els bons lectors ho saben molt bé, ja ho deia aquell, "Ars longa, vita brevis". Per això aquesta nota s'acaba aquí però el plaer de llegir i d'establir lligams il·limitadament (o, il·limitada ment) no s'acaba mai.

Bruno Carreras

Karl Marx i Friedrich Engels. El manifest comunista. Tarragona: Aeditors Edició, 2007. 78 pàgines. ISBN: 978-84-935190-6-3

Patricia Llidó

El manifest comunista és un text polític de caràcter divulgatiu escrit pels filòsofs alemanys Karl Marx i Friederich Engels, fet a encàrrec del Partit Comunista. Aquest va ser redactat amb la finalitat de transmetre determinats conceptes, tant teòrics com pràctics, a la societat del s. XIX. A causa de la seva popularitat a la segona meitat del segle, el llibre va ser traduït a diverses llengües europees per tal d'arribar a un major abast de la població.

És una obra de caràcter filosòfic on la intenció principal dels autors és fer i fomentar una determinada ideologia, contrària a la que hi havia vigent al país. Per aquest motiu, es tracten temàtiques de caràcter polític, econòmic, i cultural, però sempre des d'un punt de vista social; tractant a tothom per igual, ja que el públic objectiu és la classe obrera, una part de la societat que sempre ha viscut sota l'ombra dels burgesos.

El llibre està dividit en diferents seccions començant per un pròleg, seguit d'una breu introducció, i acabant amb el desenvolupament de quatre capítols.

Martina Fornas

Al principi de l'obra, els filòsofs descriuen el moviment comunista com a un fantasma que està sent perseguit per les potències europees. Estem parlant d'una societat capitalista, on els més poderosos no volen que el fantasma guanyi força, però a aquesta vegada no podran frenar-ho.

El llibre comença fent una descripció detallada de com vivien fins aquelles dates. Per una banda, descriu la situació d'opressió en la que la majoria de la població estava sotmesa. D'altra banda, deixa constància del luxe de vida que porta la societat burgesa forçant les masses obreres a treballar. D'aquesta manera ells estaven fent-se més rics, mentre els altres es feien més pobres.

Més endavant, es basa en una relació entre la ideologia i la part desafavorida de la població. D'alguna manera es deixa constància que el moviment revolucionari defensarà la part oprimida, i lluitarà pels seus drets sense cap mena de discriminació. Al final d'aquesta secció, s'enumeren una sèrie de mesures que afavoriran i permetran el creixement del comunisme.

Per acabar, es mencionen i es comparen altres moviments socialistes, molts amb actuacions de reacció. Tot el contingut es presenta de manera realista però té el seu punt utòpic així creant fantasies al lector. Cap al final del llibre, es fa una descripció detallada de la situació dins de diversos països, i acaba amb una ferma conclusió de Marx. El filòsof deixa ben clar que els del poble no tenen res a perdre sinó que tenen un món per guanyar.

El manifest comunista és una obra molt recomanable tot i que també té alguns punts negatius. Encara que al principi comenci amb una metàfora que t'enganxa a la lectura, a mesura que avança el primer capítol, resulta una mica pesada per la repetició constant de conceptes. A més, s'hi suma el fet que al no ser un llibre de caràcter narratiu, sinó expositiu, dificulta una mica el seguiment del llibre.

Com a punts positius del llibre cal remarcar que el mateix factor de repetició que he criticat en el paràgraf anterior era necessari, ja que calia exposar i clarificar el concepte. Per aquest motiu, s'utilitza un llenguatge senzill i entenedor que facilita la lectura i serviria per arribar a les classes amb menys estudis al s. XIX.

CALAIX DE SASTRE

Cal que ens eduquin emocionalment

Berta Bueno

Els humans seguim essent guiats pels sentiments encara que, cada cop el món sigui més globalitzat i hi hagi menys contacte directe entre persones.

Un clar exemple, el portem tots a la butxaca. Els teclats dels nostres mòbils van afegir als números i lletres unes simbologies, les emoticones. Aquestes figures acompanyen els nostres missatges perquè el receptor entengui el que signifiquen realment aquelles paraules: ironia ;) , alegria ☺, amor <3, ...

Ara bé, no sé si caldria una assignatura que ensenyés als joves a ser una cosa que tenen immanent per naturalesa. No crec necessària "l'educació emocional" dins de l'horari lectiu. Nogensmenys, caldria impulsar el desenvolupament de l'empatia des de tots els àmbits de l'escola.

Bruno Carreras

Tot allò que només pot fer sentir la lectura

Laia Serracanta

He decidit fer un eco a l'article "Dies de llibres i roses" de Cristina Sánchez Miret, publicat el 23 d'abril de l'any passat, 2017, a La Vanguardia.

Aquest eco meu conté, ni més ni menys, 1394 paraules (any en què, per primer cop, van aparèixer serioses referències al personatge del sant llegendari). La diada de Sant Jordi només té lloc una vegada cada 365 dies, això és precisament el que la fa tan especial. Com a habitants del nostre país que som, només podrem gaudir de 83 Sant Jordis de mitjana, m'angoixa pensar que ja n'he viscut un 19.27% dels que viuré.

Continuaré tractant ara l'esdeveniment que es celebra cada 23 d'abril. Molt poc valorat per alguns, Sant Jordi no és només una diada qualsevol, no és tan sols rebre el llibre i/o la rosa. És la passejada que es fa cada any intentant travessar aquell laberint de paradetes; és la casa Batlló coberta per més de mil roses vermelles i lluent; és veure a les 8 del matí, mentre estic al bus anant a estudiar a casa una amiga, un home portant una bonica rosa que destaca entre els grisos que caracteritzen els transports públics de la nostra ciutat; és pensar per qui serà aquesta petita meravella, quina funció tindrà: per donar les gràcies, per dir un primer o últim "t'estimo", per demanar perdó, per dir adéu, per declarar amor, per demanar una segona oportunitat... Hi ha tantes opcions que quan me'n dono compte i torno a la realitat aquell noi jove i emocionat ja ha baixat del bus fugint amb ell aquell perfum d'emoció que envolta l'home enamorat. Mai no sabré com haurà acabat una de les milions d'històries que comencen, continuen o acaben el 23 d'abril de cada any a Catalunya.

Esmentaré ara la greu decadència de la lectura que molts experts, com per exemple Cristina Sánchez Miret, atribueixen a la colossal insistència que tenen la majoria de pares amb els seus fills a l'hora de llegir. Des del meu punt de vista, el problema no és pas que ens han forçat massa a llegir, sinó que ens han pressionat molt en llegir sense assaborir la lectura. En hores de classe llegim de forma que cada alumne pronuncia un paràgraf de text, sense sentiment, sense fer comentaris, sense analitzar-ne

Laila Tomàs

el significat; simplement fent el que la majoria de professors denominen com a "llegir". Com deia Sir Francis Bacon "Alguns llibres són provats, altres devorats, poquíssims mastegats i digerits". Els professors de literatura haurien d'ensenyar-nos a gaudir d'aquesta, no a engolir-la a la força sense ni tan sols haver-la mastegat a priori. Jo tenia una professora a Anglaterra, es deia Miss Cuts, que estava ben boja: cuinàvem mentre llegíem, sortíem als jardins a recitar poemes, feia que gaudíssim de qualsevol obra amb els cinc sentits. Aquests són els millors tipus de professors, els que no tenen ni mica de vergonya, que són diferents amb un estil únic, que busquen ser originals, noves formes d'ensenyar, que mai no saps què et pots esperar que passi a la propera classe; es podria dir que són els professors més modernistes, aquells que provoquen un canvi a la vida de l'alumne, que l'inciten a llegir plenament i com s'hauria de fer. Tots els professors de literatura haurien de ser així.

Llegir un llibre hauria de ser entès com un privilegi, com la capacitat d'entrar en un món creat per una altra persona, com l'oportunitat d'entendre, d'aprendre i d'assaborir cada paraula, frase i capítol. Llegir no és un suplici, és un plaer. A qui no li pot agradar endinsar-se en l'apassionada història d'amor incondicional de Tristany i Isolda, o trobar-se a finals del segle XIX a Rouen amb una dona tant única i contemporània com Madame

Bovary, la capacitat de visualitzar com era la ciutat de la llum durant els seus anys de més esplendor, els bojos anys vint; qui no s'emociona llegint un dels sonets de Shakespeare en la seva llengua original, sentint cada un dels mots que ell mateix va redactar fa cinc segles. No és espectacular saber que som capaços de conèixer la realitat de fa 500 anys? Si no llegim ens perdem una quantitat immensa no només d'informació i coneixement sinó també de sentiments i emocions que sempre van lligats amb la lectura.

És molt difícil en aquesta vida trobar un plaer que a més a més sigui beneficiós. Llegir n'és un i per això fa falta aprofitar-lo, gaudir-ne i tractar cada llibre com un petit tresor. Penso que tothom, tard o d'hora, se'n dona compte; la llàstima és que la majoria de gent ho descobreix quan és tan tard que no li queda prou temps per llegir tots els llibres que desitja. Llegir és addictiu, comences un llibre i ja penses en el següent que llegiràs i el que vindrà després. Com més llegeixes més vols llegir i és una paradoxa perquè alhora, com més llegeixes, menys temps et queda per llegir. Amb el temps, m'he donat compte que totes les experiències que vivim són percebudes per tots i cada un de nosaltres de forma diferent, és per aquesta raó que vaig demanar a dos homes que han estat molt influents per mi al llarg de la meua vida que m'expliquessin què feia la lectura especial, essencial i irremplaçable.

Què és la pau sinó un sentiment de tranquil·litat absoluta, de suavitat, de fluïdesa? La pau és sentir que en un precís moment no hi ha cap altra cosa que poguessis estar fent millor que la que ja estàs duent a terme. És sentir-te totalment a gust amb l'entorn que t'envolta, quasi com si et poguessis desfer dins seu i deixar-te arrossegar per la seva marea. El meu pare, Joaquim Serracanta, afirma que les seves estones de pau i tranquil·litat sempre van acompanyades d'un llibre. Quan llegeix li agrada posar-se en una postura còmode, concretament sempre posa els peus sobre la taula per adquirir una posició reclinada, cosa que a mi i la meva mare no ens agrada massa, no ho trobem gaire higiènic. A part d'això, gaudeix prenent una tassa de polioll amb massa sucre pel meu gust que l'acompanya en tot moment durant la lectura. Què millor que una estona de lectura per proporcionar aquesta pau tan necessària en les vides tan atabalades que traginem avui dia?

És comú que quan pensem en una persona determinada, ens aparegui una imatge en concret al cap. En el meu cas, quan penso en el meu avi, Joaquim Perarnau, el veig just a l'entrada de casa seva, assegut en aquella cadira blanca, metàl·lica, d'aspecte incòmode, acollint un llibre molt gruixut en les seves mans. Si és hivern, portarà un jersei gruixut però seguirà llegint a fora, al davant dels seus apreciats rosers i els seus vells avets. Si és estiu, a una de les potes de la cadira s'hi trobarà

reclinat un matamosques d'aquests de plàstic d'un horrible color fluorescent. Faci fred, faci calor, hi hagi mosques, pluja o neu, el seu lloc de lectura és sagrat. El que admiro més és que cada vegada que el visito té entre les mans un llibre diferent. Sempre he tingut al meu avi com una persona de referència, una font de coneixement per a mi. De petita pensava que ell tenia respostes a totes les meves preguntes fins que, al fer-me gran, vaig descobrir que tots aquests coneixements els va adquirir a base de llegir, llegir i llegir. És per aquesta raó que puc afirmar rotundament que llegir és la més pura i genuïna font d'erudició.

Tot i que m'agradaria ser capaç de llançar un crit al món advertint a tothom que llegir és primordial, penso que no seria gaire útil tenint en compte que científics com ara José Luís Cordeiro afirmen, sens dubte, que d'aquí menys de 30 anys serem capaços d'inserir al nostre cervell tota aquella informació i coneixements que desitgem en menys de trenta segons. Sempre em costa creure'm teories tan esbojarrades com aquesta, però en aquest món en constant transició en el qual vivim, no hi ha res impossible, així que ja veurem quin futur li espera a la nostra estimada lectura. Joan Maragall va escriure en el seu *Elogi a la paraula*: "parleu com enlluernats, com encisats". Jo modificaré una mica les seves poderoses paraules i acabaré així: "llegiu com enlluernats, com encisats".

Alejandra Font

HAN PARTICIPAT A LA REVISTA

Mariola Ávila
Jacint Bassó
Inés de Beascoa
Maria Bieg
Clàudia Brun
Berta Bueno
Aina Carcassona
Marcos Cienfuegos
Agnès Felip
Mireia Flores
Mar Fondevila
Martina Forns
Guillermo Fortuño
Ignacio Galcerán
Valeria Guerra
Víctor Guerra

Ana Hidalgo
Patricia Llidó
Ruth Martín
Marina Montero
Marta Pidevall
Albert Prades
Francesc Puchal
Rocío Quintanilla
Hugo Rigau
Edgar Robles
Inés Roca-Umbert
Laia Serracanta
Alejandro Soler
Nicolás Torres
Sandra Verneda
Pol Villaverde
Marc Viñas

COORDINACIÓ

Clàudia Brun, Xavier Ciurans, Pilar Gallardo, Ana Hidalgo, Alejandro Soler, Pol Villaverde

COBERTES

Max Borrell

FOTOGRAFIES I DIBUIXOS

Alumnes de Batxillerat
Carme Dapena

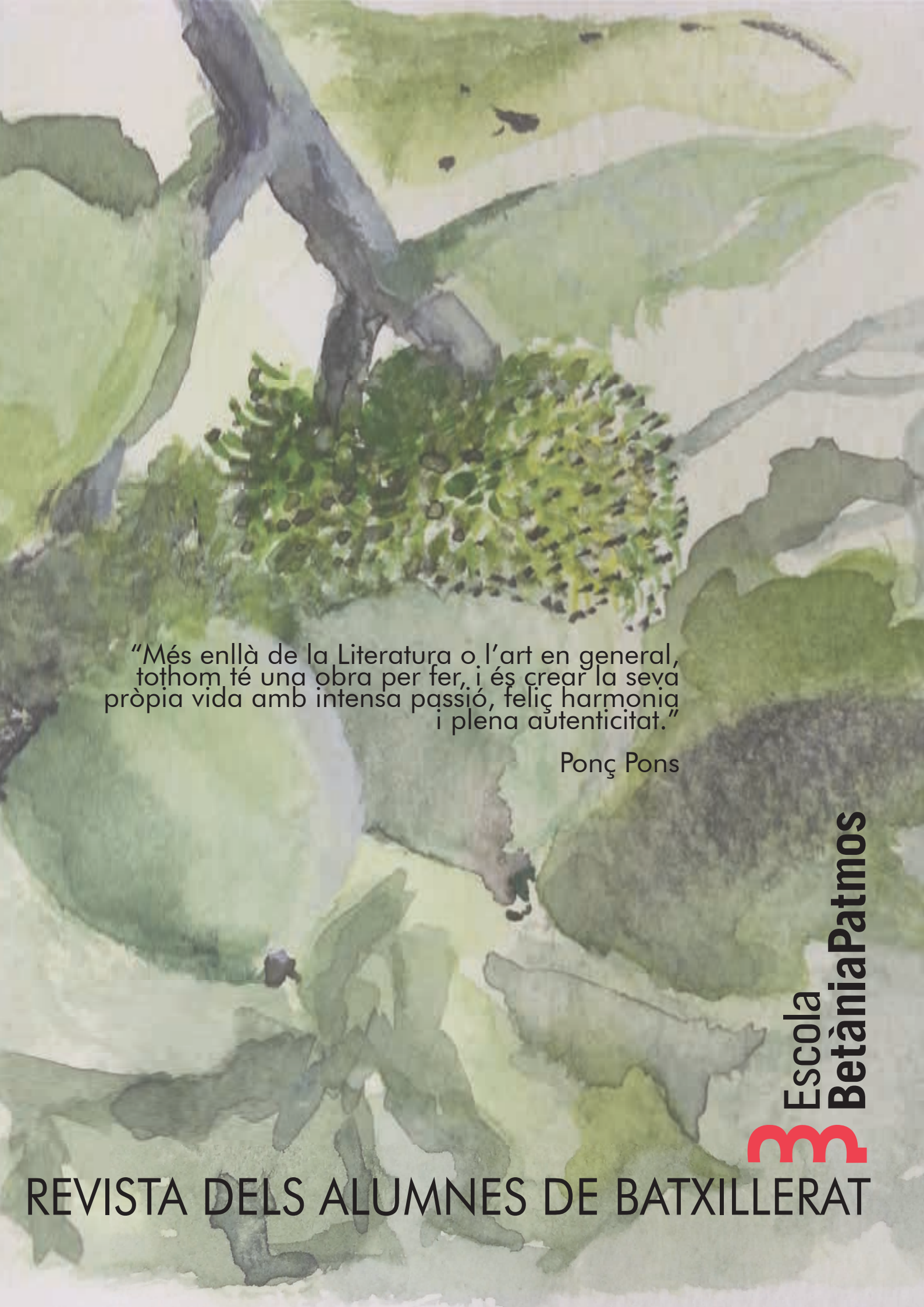
MAQUETACIÓ I DISSENY DE COBERTES

Carme Dapena

Agraïm la col·laboració dels professors que, desinteressadament, s'han preocupat de tirar endavant aquest projecte.

Maig de 2018

A watercolor illustration of a tree with a large, green, cone-shaped structure, possibly a pine cone or a similar botanical form. The tree is rendered in various shades of green and brown, with a textured, painterly style. The background is a light, neutral color.

“Més enllà de la Literatura o l’art en general,
tothom té una obra per fer, i és crear la seva
pròpia vida amb intensa passió, feliç harmonia
i plena autenticitat.”

Ponç Pons

Escola
BetàniaPatmos

REVISTA DELS ALUMNES DE BATXILLERAT